

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' • ΤΕΥΧΟΣ 7 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2005

Δέσποινα τοῦ κόσμου, γενοῦ μεσίτρια!

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247

Διεύθυνση Διαδικτύου της Έκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ηλεκτρονική διεύθυνση :
e-mail: contact@ecclesia.gr
e-mail «Έφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης
Ελλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

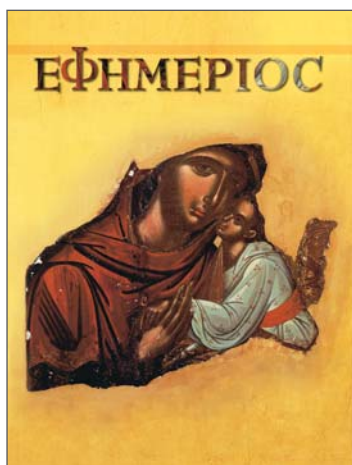
υπό του Κλάδου Εκδόσεων
της Μορφωτικής και Έπικοινωνιακής
Υπηρεσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ο Αρχιγραμματέυς της Ι. Συνόδου
Επίσκοπος Χριστιανουπόλεως Σεραφείμ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Λίτσα Ι. Χατζηφώτη

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Ι. Μ. Χατζηφώτης

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ -
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΚΛΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έπισκοπικά Γράμματα
Μητροπολίτου Άχελώου .....σελ. 3

Η 5η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Χριστιανικού
Δικτύου Περιβαλλοντολογίας
κ. Κων. Ι. Χατζηφώτη .....σελ. 4-6

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑΣ 7

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θα Συμβούν ... .σελ. 8-13

Σελίδες για την Παναγία στη νεοελ. λογοτεχνία
Του Ι. Μ. Χατζηφώτη 14-16

Άντίλαλοι της ζωής
Χριστολογικά προβλήματα
Μακ. Αρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου 17-19

Ποιμαντικές Προοπτικές
για το γάμο και την οικογένεια
Άλέξανδρου Μ. Σταυροπούλου .....σελ. 20-22

Ποιμαίνοντες δια της Λατρείας
Πρωτ. κ. Βασ. Θερμού 23

Μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης (β')
Διακ. Γρηγορίου Νανακούδη 24

Μιά γιορτή για τα παιδιά των ιερέων
Του Ιωάννη Γ. Ζαμπέλη 25

Ειδήσεις και Σχόλια
Κωνσταντίνου Χολέβα .....σελ. 26-27

ΝΕΑ ΕΦ' ΑΠΑΞ 28

Ίδέες - Προτάσεις - Προτιμήσεις .....σελ. 29

Ο Λόγος του Θεού:
Άρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου 30

Φωτογραφικά Στιγμιότυπα .....σελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Η φωτογραφία του εξωφύλλου: Θεοτόκος Γλυκοφιλούσα, εικόνα καλού Κρητικού ζωγράφου πιθανόν των μέσων του 16ου αιώνα. Βρίσκεται στο Μητροπολιτικό Μέγαρο Ζακύνθου και προέρχεται από το Παρεκκλήσιο της Μονής Άγιου Διονυσίου στο Ξηροκάστελλο. Σώζεται μόνον το κεντρικό μέρος της παράστασης, στο οποίο είναι έντονη η τρυφερότητα της έπαφής των προσώπων, ή κίνηση του χεριού της Παναγίας που διατηρεί την κίνηση της Οδηγήτριας και ή εύγενική έκφραση των μορφών, μαζί με μιá λαμπρή φωτοσκίαση (Μ. Άχειμάστου - Ποταμιάνου, Εικόνες της Ζακύνθου, Έκδ. Ι. Μ. Ζακύνθου & Στροφάδων, 1997, σ. 96-97).

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Εἶσαι λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας σέ ἓνα πεδινὸ ἢ ὄρεινὸ ἢ ἰησιωτικὸ χωριό, σέ μιὰ μικρὴ ἢ μεγάλη πόλη. Ἡ ἐνορία σου ἔχει λίγους ἢ πολλοὺς ἢ πάρα πολλοὺς ἐνοριῖτες. Ὡς ἐκ τούτου, μπορεῖ νὰ εἶσαι μόνος σου στὴν Ἐνορία ἢ νὰ ἔχεις καὶ ἄλλους συναδέλφους Ἱερεῖς. Τόσο, ὅμως, σύ, ὅσο καὶ οἱ ἄλλοι συνεφημέριοί σου, καλεῖσαι νὰ γνωρίσεις καλὰ τὶς συνθηκὲς ζωῆς τοῦ ποιμνίου σου.

Πῶς ζοῦν οἱ ἐνοριῖτες σου; Μὲ τί ἀπασχολοῦνται; Τί προβλήματα ἔχουν; Πῶς τὰ ἀντιμετωπίζουν; Πόσοι ἀπὸ τοὺς ἐνοριῖτες σου εἶναι παιδιά, νέοι, ἡλικιωμένοι, ὑπερήλικες; Ὑπάρχουν στὴν ἐνορία σου ξένοι, ἀλλοδαποί, ἀλλόθρησκοι; Ὑπάρχουν ξενητεμένοι ὁμογενεῖς πού ἐπέστρεψαν στὴν ἐνορία σου; Ὑπάρχουν αἰρετικοὶ πού παραμένουν στὴν περιοχή τῆς ἐνορίας σου ἢ τὴν ἐπισκέπτονται συχνά; Ὑπάρχουν Σχολεῖα, Παιδικὸ Σταθμοί, Νηπιαγωγεῖα; Ὑπάρχουν κέντρα διασκέδασης, κινηματογράφοι, νυχτερινὰ κέντρα, καφετέριες, κατασκηνώσεις; Μήπως γίνεται διακίνηση ναρκωτικῶν; Ὑπάρχουν Κέντρα Ὑγείας, ἰα-

τρεῖα, φαρμακεία; Ὑπάρχει τουριστικὴ κίνηση στὴν περιοχή σας;

Ὁ Ἱερεὺς ἐφημέριος καλεῖται νὰ γνωρίζει τὰ στοιχεῖα αὐτά, ὄχι, βέβαια, ὡς ἀστυνόμος, ἀλλ' ὡς ποιμένας. Ἡ ἀγνοία εἶναι ἐπιλήψιμη καὶ κατηγορητέα. Ἡ γνώση εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἢ ἀστυνόμευση ἀποκλείεται. Ἡ γνώση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἐνοριτῶν σου, γιὰ σένα, ἔχει ποιμαντικὸ χαρακτήρα. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι καλεῖσαι νὰ φροντίζεις γιὰ τὴν πνευματικὴ στήριξη καὶ οἰκοδομὴ τοῦ ποιμνίου σου, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού ἐπιδροῦν ἀρνητικὰ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἐνοριτῶν σου.

Μετὰ τὴ γνώση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἐνοριτῶν σου, καλεῖσαι νὰ καταστρώσεις τὸ ποιμαντικὸ σου σχέδιο. Ὁ πνευματικὸς σχεδιασμὸς πρέπει νὰ καλύπτει ὅλες τὶς πνευματικὲς ἀνάγκες καὶ τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς τῆς ἐνορίας σου.

Γι' αὐτά, στὸ ἐπόμενο γράμμα μου

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς

† Ὁ Ἀ.Ε.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ 5η Σύνοδος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χριστιανικοῦ Δικτύου Περιβαλλοντολογίας

Τοῦ κ. Κων. Ἰ. Χατζηφώτη, LL.M, DES,
Συνεργάτη τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς Βρυξέλλες

Πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 4 ὠς 8 Μαΐου 2005 στή Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας ἡ 5η Σύνοδος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χριστιανικοῦ Δικτύου Περιβαλλοντολογίας, σὸ ὁποῖο συμμετεῖχε καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Παραθέτουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἀναφορὰ τοῦ ἐκπροσώπου τῆς.

Ἡ 5η Σύνοδος τοῦ ECEN ἀποτελέσει μιὰ ἐξαιρετικὰ χρήσιμη εὐκαιρία, ὅπου διαπιστώθηκε ἀπὸ ὅλους τοὺς συμμετέχοντες ὁ ρόλος πὸν μποροῦν νὰ διαδραματίσουν οἱ Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης στὸν τομέα τῆς προστασίας τῆς περιβάλλοντος. Ἡ μεγάλη σὲ ἀριθμὸ συμμετοχὴ τόσο ἀντιπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς μεγάλες χριστιανικὲς Ὁμολογίες ὅσο καὶ ἐξειδικευμένων περιβαλλοντολόγων ἀποδεικνύει τὸ ἔντονο ἐνδιαφέρον καὶ τὴν βαθιὰ εὐαισθητοποίηση πὸν ὑπάρχει στὴν Εὐρώπη (κυρίως στὴν Δυτικὴ καὶ Βόρεια) γιὰ θέματα ὅπως ἡ Ἀλλαγὴ τοῦ Κλίματος, ἡ μείωση τῆς Βιοποικιλότητας, ἡ ὑποβάθμιση τῶν ἀέριων, ὑδάτινων καὶ ἐπίγειων πόρων. Ὡστόσο τὸ πιὸ καίριο συμπέρασμα τῆς συνάντησης αὐτῆς εἶναι ὅτι

ἐν ἀντιθέσει μὲ τοὺς μὴ κυβερνητικοὺς ὀργανισμοὺς, τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Πολιτῶν κλπ., οἱ Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης δὲν χρειάζεται νὰ ἐφεύρουν ἢ νὰ δανειστοῦν κάποια αἰτιολόγηση τοῦ ἐνδιαφέροντος πὸν δείχνουν γιὰ τὸ περιβάλλον. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν Δημιουργία ἀποτελεῖ παρακαταθήκη καὶ ἐπιταγὴ εὐθύνης πρὸς τὸν διαχειριστὴ καὶ μόνιμο καταπατατὴ τῶν ὀρίων ἀντοχῆς τῆς φύσης, τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὴ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία μὲ τοὺς κατάλληλους χειρισμοὺς καὶ τὶς συνεργασίες μπορεῖ νὰ γίνῃ τὸ σημεῖο ἀναφορᾶς γιὰ τὰ μελλοντικὰ περιβαλλοντικὰ κινήματα ἀπανταχοῦ στὴν ὑφήλιο. Μπροστὰ σὲ αὐτὴ τὴν εὐθύνη, ἡ συμμετοχὴ στὸ Συνέδριο τοῦ ECEN Ὁρθοδόξων, Καθολικῶν, Προτεστάντων καὶ ἄλλων, καταμαρτυρεῖ τὴν ἀποφασιστικὴ ὄλην τῶν χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης νὰ παραμεριστοῦν οἱ δογματικὲς διαφορὲς καὶ νὰ ὑπάρξει μιὰ κοινὴ, συντονισμένη καὶ ἀποτελεσματικὴ κινητοποίηση γιὰ τὴν διάσωση τοῦ πλανήτη μας ἀλλὰ καὶ εἰδικότερα γιὰ τοὺς πιστοὺς καὶ πολῖτες τῆς γηραιᾶς ἡπείρου γιὰ μιὰ «βιώσιμη Εὐρώπη».

Κείμενο πὸν υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν Ὁλομέλεια

Οἱ εἰδικοὶ περιβαλλοντολόγοι καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης

ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὴν ΚΕΚ, τὸ CCEE, τὶς Ἐκκλησίες τους καὶ μέσῳ αὐτῶν πρὸς τὶς κυβερνήσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τοὺς ἡγέτες τῶν εὐρωπαϊκῶν θεσμικῶν ὀργάνων, ἐκφράζουν τὴν «ἀνησυχία τους γιὰ τὴν ἐπιδείνωση τῆς οἰκολογικῆς καὶ κοινωνικῆς κατάστασης». Ὑπογραμμίζεται ὅτι «παρ' ὅλες τὶς ἐπιστημονικὲς καὶ πολιτικὲς διαπιστώσεις καὶ προειδοποιήσεις, λίγα πράγματα ἔχουν γίνει καὶ συχνὰ μὲ πολλὴ καθυστέρηση σχετικὰ μὲ πολλὰ καὶ κρίσιμα προβλήματα, ὅπως ἡ ἀλλαγὴ τοῦ κλίματος, ἡ ἐξαφάνιση τῆς βιοποικιλότητος, ἡ χειροτέρευση τῆς ποιότητος τῶν ἐνᾶεριων, θαλάσσιων καὶ ἐπίγειων πόρων».

Στὸ πρῶτο κεφάλαιο τῆς «πρόσκλησης», ὅπως χαρακτηρίζεται τὸ κείμενο, γίνεται ἀναφορὰ στοὺς λόγους, ἀπὸ θεολογικῆς ἀποψης, γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ δείχνουν ἰδιαίτερη μέριμνα γιὰ τὰ περιβαλλοντικὰ θέματα.

Τὸ δεύτερο κεφάλαιο κάνει λόγο γιὰ τὴν «βιωσιμότητα» πὺ ἀναζητοῦν οἱ χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης. Βασικὲς συνιστώσες τῆς βιωσιμότητος αὐτῆς εἶναι ἡ μακροπρόθεσμη ἀλλὰ καὶ βραχυπρόθεσμη περιβαλλοντικὴ πρόνοια (γιὰ τοὺς λαοὺς –κυρίως τοῦ νότου– πὺ ὑφίστανται τὶς συνέπειες τῆς ἐπιβάρυνσης τοῦ περιβάλλοντος), ἡ ἀνάγκη χρήσης ἐναλλακτικῶν πηγῶν ἐνέργειας, ἡ τήρηση τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ἡ προστασία τῆς ἀξιοπρέπειας τῶν προσώπων κ.ἄ. Ἐπιπλέον γίνονται συγκεκριμένες προτάσεις, πὺ πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν στὴν στρατηγικὴ γιὰ μιὰ «βιώσιμη Εὐρώπη», ἐνῶ κεντρικὸς πυρῆνας ὅλων τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς «οἰκονομίας» τοῦ Θεοῦ.

Τὸ τρίτο κεφάλαιο ἀναφέρεται στὶς προκλήσεις πὺ ἔχουν μπροστὰ τους οἱ Ἐκκλησίες καὶ οἱ πολιτικοὶ τῆς Εὐρώπης. Οἱ Ἐκκλησίες ἔχουν τὴν ὑποχρέωση νὰ εὐαίσθητοποιήσουν τοὺς πιστοὺς τους γιὰ τὰ θέματα «βιωσιμότητος», νὰ ἐφαρμόζουν στὴν πράξη μέτρα γιὰ τὴν προστασία τοῦ

περιβάλλοντος, ὡς ἀπόδειξη προσωπικῆς καὶ συλλογικῆς μαρτυρίας, νὰ προβάλλουν τὸν ἀπλὸ καὶ συγχρόνως ἄρμονικὸ πρὸς τὸ περιβάλλον τρόπο ζωῆς τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων, νὰ πιέσουν τὶς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν νὰ λάβουν πιὸ δραστηρικὰ μέτρα, νὰ συμπεριλάβουν στὰ μαθήματα κατήχησης περιβαλλοντικὲς ἀναφορὲς κ.ἄ. Ἐπίσης ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ἀναγνωρίζοντας ἀφ' ἑνὸς τὴν συνεισφορά της στὴν δημιουργία νέου νομικοῦ πλαισίου γιὰ τὴν προστασία –γιὰ παράδειγμα– τῶν πουλιῶν ἢ τῶν ὑδάτινων πόρων καὶ στὴν ἐνεργὸ πρόωθηση τῶν στόχων πὺ ἔχουν τεθεῖ ἀπὸ τὰ Πρωτόκολλα τοῦ Κυότο, καλώντας τὴν ἀφετέρου νὰ ἐνισχύσει τὴν στρατηγικὴ της γιὰ τὴν βιώσιμη ἀνάπτυξη, νὰ εὐθυγραμμίσει τοὺς στόχους πὺ ἔχουν τεθεῖ ἀπὸ τὴν Στρατηγικὴ τῆς Λισσαβώνας γιὰ τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς Εὐρώπης πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τῆς βιώσιμης ἀνάπτυξης, πάντα σύμφωνα μὲ τὶς ὑποχρεώσεις πὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὰ Πρωτόκολλα τοῦ Κυότο κ.ἄ.

Ἡ Συμμετοχὴ ἀπὸ πλευρᾶς Ὁρθοδόξων

Α. Ἡ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης ὑπῆρξε ἔντονη τόσο σὲ ἀριθμὸ συμμετοχῆς ὅσο καὶ σὲ παρουσία κατὰ τὶς συζητήσεις καὶ διεργασίες τοῦ Συνεδρίου. Ἀπὸ πλευρᾶς Ὁρθο-

δόξων Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν ἐκπροσωπήθηκαν οἱ ἀκόλουθοι: Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, Πατριαρχεῖο Μόσχας, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῶν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, Πατριαρχεῖο Σερβίας, Ἀποστολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀρμενίας,

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συμμετέσχε, ὅσον ἀφορᾷ στὶς εἰδικές ομάδες ἐργασίας, στὴν συζήτηση σχετικὰ μὲ τὰ θέματα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος. Ἡ Ὁμάδα αὐτὴ ἀνέλαβε, πέραν τῆς κοινῆς γιὰ ὅλες τὶς ομάδες ὑποχρέωσης νὰ ἐκπονήσει ἓνα κείμενο μὲ τὰ συμπεράσματα τῶν συζητήσεων ποῦ διεξήχθησαν σὲ τέσσερις συνεδρίες, τὸ μέλημα τῆς συνταξῆς κειμένου-ψηφίσματος, ποῦ θὰ ἀποσταλεῖ στὴν Σύνοδο τῶν ἀρχηγῶν τῶν ὀκτῶ πλουσιότερων κρατῶν τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖο θὰ γίνῃ τὸν προσεχῆ Ἰούλιο στὴν Σκωτία (γνωστὴ ὡς G8).

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀντιληφθῶ τὴν πρόοδο ποῦ ἔχουν σημειώσει οἱ Ἐκκλησίες τῆς Βόρειας καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης σὲ θέματα εὐαισθητοποίησης καὶ ἐκπόνησης προγραμμάτων σχετικῶν μὲ τὸ περιβάλλον, μὲ κύριον σκοπὸ τὴν χρησιμοποίησιν ἐναλλακτικῶν ἀνανεώσιμων πηγῶν ἐνέργειας.

Ἐπίσης μετὰ ἀπὸ παρέμβασίν μου στὴν Ὁλομέλεια τοῦ Συμβουλίου, ἐπιτεύχθηκε τροποποίησις τοῦ προσχεδίου τοῦ κειμένου ποῦ τελικῶς υἱοθετήθηκε, ποῦ ἀναφερόταν στὶς ἐνέργειες καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καὶ εἰδικότερα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς στὸν τομέαν τοῦ Περιβάλλοντος. Στὸ προσχέδιον γινόταν ἐντόνως ἐπικριτικὴ ἀναφορὰ στὴν μέχρι τώρα εὐρωπαϊκὴ πολιτικὴν, χωρὶς καμμία μνείαν στὴν ἔντονη δραστηριότητα ποῦ ἔχει ἀναπτύχθῃ τὰ τελευταῖα χρόνια ἐκ μέρους τῶν εὐρωπαϊκῶν θεσμικῶν ὀργάνων, τόσο ἀπὸ νομοθετικὴν ἄποψιν, ὅσο καὶ ἀπὸ ἄποψιν εὐαισθητοποίησης καὶ ἐνεργουῦς προώθησης

στρατηγικῶν προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων γιὰ τὸν περιορισμὸν τῶν ἐκπομπῶν ἀερίων διοξειδίου τοῦ ἀνθρακὰ στὴν ἀτμόσφαιρα. Στὸ τελικὸ κείμενον ἀναγνωρίζεται συγκεκριμένα ἡ παραπάνω συνεισφορὰ καὶ ἔχει ἀπαλυνθῆ τὸ ἐπικριτικὸ ὕψος τοῦ κειμένου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου, καὶ στὶς κατ' ἰδίαν ἐπαφές ποῦ εἶχα μὲ συνέδρους ποῦ εἶχαν συμμετάσχει πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια στὴν Σύνοδο τοῦ ECEN στὸν Βόλο, ἔγιναν ἀποδέκτης θερμῶν συγχαρητηρίων καὶ ἰδιαίτερος εὐχάριστων ἐμπειριῶν ἀπὸ τὴν διοργάνωσιν, τὴν φροντίδαν καὶ τὴν φιλοξενίαν ποῦ παρεσχέθη ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολιν Δημητριάδος, καὶ δὴ καὶ προσωπικὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Ἰγνάτιον.

Τέλος, εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω ὅλους τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ποῦ συμμετείχαν στὴν Σύνοδο καὶ νὰ ἀνταλλάξω ἀπόψεις γιὰ τὴν δραστηριότητα καὶ τὶς πολιτικὰς ποῦ ἀκολουθοῦνται στὶς περιοχές ἀπὸ ὅπου προέρχονται. Ἡ ὑποδοχὴ ἐκ μέρους τόσο τοῦ Γραμματέαν τοῦ ECEN ὅσο καὶ ἄλλων μελῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς (νέας καὶ παλαιᾶς) ὑπῆρξε θερμότερη. Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὑπῆρξε ὁ νεότερος σὲ ἡλικίαν ἀπὸ τοὺς συνέδρους, κάτι τὸ ὁποῖον ἐπισημάνθη καὶ σχολιάστηκε εὐμενῶς, καθὼς τουζίζοντο ἀπὸ καθὲν πλευρὰ ἡ ἀνάγκη δραστηριοποίησης τῶν χριστιανῶν νέων στὸν τομέαν τοῦ περιβάλλοντος.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν ἀνακοινώθηκε ὅτι ἡ ἐπόμενη Σύνοδος θὰ φιλοξενηθῆ στὴν Σουηδίαν, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2006, ἓνα χρόνον νωρίτερα ἀπὸ τὸ καθιερωμένο, καθὼς τὸ 2007 ἀκολουθῆ ἡ 3ῃ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὴν Σιβίριον.

Οἱ φωτογραφίες εἶναι ἀπὸ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὸ Περιβάλλον στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης.

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑΣ

«Οὐκ ἔξεστι τοῖς πιστοῖς πυρπολεῖν ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα»

Ἄριθμ. Πρωτ. 1843 - Διεκπ. 539

Περὶ τοῦ οὐκ ἔξεστι τοῖς πιστοῖς πυρπολεῖν ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς λαμπροφύρου ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Πρὸς τοὺς ἀνὰ τὸ Κράτος Σεβ. Ἱεράρχας καὶ τὰς ἐπίσκοπικὰς ἐπιτροπὰς

Ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς δουλείας τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἐπεκράτησε πολλαχθῶς τὸ βάρβαρον ἔθος, ἵνα κατὰ τὴν ἁγίαν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα πυρπολῆται πομπωδῶς ἔξω τῶν ἱερῶν ναῶν ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα, τοῦ πλήθους ἀλαλάζοντος, τὰς χεῖρας κροτοῦντος, κραυγὰς ἀναπέμποντος καὶ τὸ καιόμενον ἄμορφον ὁμοίωμα πυροβολοῦντος.

Τὸ ἔθος τοῦτο σὺν τῇ πνευματικῇ προόδῳ καὶ προκοπῇ τοῦ ἔθνους ἀποδοκιμαζόμενον μὲν ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, κατακρινόμενον δὲ ὑπὸ τῶν πεφωτισμένων κληρικῶν καὶ τῶν εὖ φρονούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξέλιπεν ἐντελῶς ἀπὸ τῶν πλείστων μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνιαχοῦ ἐξακολουθεῖ ἔως τοῦ νῦν ὑφιστάμενον, ἡ Σύνοδος ἐπιποθοῦσα, ἵνα ἡ ἄτοπος αὕτη συνήθεια ἢ περιάπτουσα μῶμον εἰς τὸ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐκλείψῃ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, ἐντέλλεται ὑμῖν ἵνα διὰ προτροπῶν, συμβουλῶν καὶ παραινέσεων κατορθώσητε νὰ παύση ὑφιστάμενον καὶ πραττόμενον τὸ ἄκοσμον τοῦτο ἔθος. Διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον διδάσκει ἡμᾶς τὴν πρὸς πάντας ἀγάπην καὶ ἀνοχὴν καὶ ἀνεξικακίαν, καὶ ἐντέλλεται νὰ ἀγαπᾶμεν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, νὰ εὐλογῶμεν τοὺς καταραμένους ἡμᾶς καὶ νὰ εὐχώμεθα ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζοντων καὶ διωκόντων ἡμᾶς· διότι ἀντιβαίνει εἰς αὐτὸ τὸ παράδειγμα τοῦ πραοτάτου Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποκα-

λέσαντος ἀνεξικακῶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τῆς παραδόσεως τὸν Ἰούδαν φίλον, εἰπὼν αὐτῷ· «ἐταίρε, ἐφ' ᾧ πάρει»· διότι ἀντιμάχεται τέλος εἰς τὴν ἀνεξικακίαν, ἣν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδειξε πρὸς τοὺς σταυρωτὰς αὐτοῦ κρεμάνεμος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὅτε εἶπε τοὺς θεῖους ἐκείνους λόγους, «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι». Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ γνήσιοι ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ δεικνύωμεν ἀνοχὴν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ὄντας πλάσματα τοῦ Θεοῦ καὶ τέκνα αὐτοῦ, τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον, καθ' ὅσον συζῶμεν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ Κράτει, καὶ βαστάζουσι καὶ οὗτοι, ὅτε πολίται Ἑλληνες τυγχάνοντες, τὰ αὐτὰ κοινὰ βάρη, οἷα καὶ ἡμεῖς, ἐπομένως δεόν νὰ ἀπολαύωσι τῶν ἀγαθῶν τῆς ἡσυχίας, τῆς εἰρήνης, τῆς τάξεως, μηδενὸς ἔχοντος τὸ δικαίωμα τοῦ παρενοχλεῖν αὐτοῖς.

Ἡ δὲ πομπώδης καὶ ὀχλαγωγικὴ καὶ ὁμοιωμάτος τοῦ Ἰούδα κατὰ τὴν ἐπίσημον ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἶναι ἐσχάτη χλεύη πρὸς τοὺς συμπολίτας ἡμῶν Ἰουδαίους καὶ ἐξερεθίζει τὰ θρησκευτικὰ μίσση τοῦ λαοῦ κατ' αὐτῶν, ὥστε νὰ πιστεῦθαι εὐκόλως οὗτος καὶ πᾶσαν κατ' αὐτῶν κατηγορίαν, καὶ ὑποθάλη τὴν διχόνοιαν καὶ τὰς ἔριδας μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνων, τοῦτο δὲ δίδωσιν ἀφορμὴν πρὸς τοὺς ἐχθροπαθῶς διακειμένους πρὸς τε τὴν γεραρὰν ἡμῶν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ θεοφροῦρητον Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἵνα ἐκτοξεύωσι καθ' ἡμῶν κατηγορίας ἐπὶ φανατισμῷ, ἐπὶ ἀξενίᾳ, καὶ ἐπὶ μὴ εὐνομίᾳ.

Ταῦτα γράφουσα ὑμῖν ἡ Σύνοδος, πέποιθεν καὶ δι' ἐλπίδος ἔχει, ὅτι θέλετε καταβάλλει οὐ τὴν τυχούσαν μέριμναν καὶ σπουδὴν, ἵνα καὶ τὰ ἔστιν ὅπου τελευταῖα λείψανα τοῦ βαρβάρου τούτου ἐθίμου ἐκλίπωσιν πρὸς τιμὴν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12ῃ Ἀπριλίου 1891
 † Ὁ Ἀθηνῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ Πρόεδρος

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου» ἐγκαινιάζεται μία νέα στήλη, τὴν ἰδέα γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Τὸν εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον του. Στὴ νέα στήλη θὰ δημοσιεύονται κείμενα ἀπὸ ἀναδιφήσεις σὲ παλαιὰ ἐκκλησιαστικά ἔντυπα, τὰ ὁποῖα θὰ συνεισφέρουν στὴν αὐτοσυνηδησίαν καὶ τὸ γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα τόσο ἐκείνων ποὺ ἀγαποῦν τὴν Ἐκκλησίαν μας ὅσο καὶ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι «δολίως» προσποιῶνται ἄγνοια ἢ ἀποδίδουν στὴν Ἐκκλησίαν ἐνέργειες καὶ προθέσεις κάθε ἄλλο παρὰ ἰδικές τῆς.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Τελετή ἐγκαίνιων τοῦ Ἐντευκτηρίου τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀθηνῶν

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἐντευκτηρίου τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, παρουσία τῆς Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Μ. Γιαννάκου, τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Πρωτ. π. Θωμᾶ Συνοδινού, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς, ὁ π. Θωμᾶς, ἀφοῦ ἔκανε μία σύντομη παρουσίαση τοῦ ἔργου, ἀναφέρθηκε στὴ σημασία δημιουργίας του καὶ στὰ προβλήματα ποὺ ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τὴν κατασκευὴ του, ἀλλὰ καὶ στοὺς

ἀνθρώπους ποὺ συνέβαλαν ἀποφασιστικὰ στὴν ὀλοκλήρωσή του.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ἡ κ. Γιαννάκου, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁμιλίας τῆς, ἐξέφρασε τὴν ιδιαίτερη χαρὰ «γιὰ τὴ δημιουργία αὐτοῦ τοῦ χώρου ποὺ θὰ προσφέρει τόσο στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅσο καὶ γενικότερα στὸν κλῆρο τῶν Ἀθηνῶν, τὴ δυνατότητα τῆς συνάντησης καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ συμβατικά ἐκκλησιαστικά πράγματα γιὰ διάλογο καὶ συνεννόηση μὲ στόχο τὴν ἐνίσχυση τοῦ ρόλου τῆς Ἐκκλησίας». «Ἡ Ἐκκλησία», εἶπε, «προέρχεται ἀπὸ τὴν κοινωνία καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος Τῆς, νὰ βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς πολῖτες καὶ τὸν λαό».

Τέλος, ὁ Μακαριώτατος ἐπίσημανε ὅτι «τὸ ἔργο ποὺ ἐγκαίνιαζεται σήμερα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ χρηστική του σημασία, ἀποτελεῖ καὶ μία περαιτέρω ὑπόμνηση τῆς μεγάλης πολιτισμικῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας στὸν τόπο». «Ἡ Ἐκκλησία», τόνισε, «παράγει πολιτισμό». «Ἡ ὑπαρξὴ ἄλλωστε τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν», ἐπιβεβαιώνει αὐτὸν τὸ βασικὸ κανόνα τῆς, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας παραγωγῆς πολιτισμοῦ στὸν τόπο μας, ὁ ὁποῖος ἰσχύει ἐδῶ καὶ αἰῶνες». Ὁ Μακαριώτατος συνεχάρη τὸν Πρωτοσύγκελλο τῆς Ι.Α.Α., «γιὰ τὴ μεγάλη του προσφορὰ στὴν ὀλοκλήρωση τοῦ ἐντευκτηρίου καθὼς ὑπῆρξε ἡ ψυχὴ ὅλης αὐτῆς τῆς προσπάθειας».

Οἱ εἰκόνες, ὁ σταυρός, οἱ καμπάνες... καὶ ἡ «παγκοσμιοποίηση»

Κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, ὁ Μακαριώτατος, στὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν, μεταξύ ἄλλων εἶπε: «Τώρα τελευταία ἀκοῦμε ἀπὸ διάφορους ἐξῴστες, εἴτε πολιτικούς εἴτε ἐπιστήμονες, νὰ διακηρύττουν ὅτι τώρα πλέον ἡ Ἑλλάδα πρέπει νὰ ἀπαρνηθεῖ τὴν Πίστη τῆς καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ φαίνεται πρὸς τὰ ἔξω

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ὅτι ἔχει τόση μεγάλη σύνδεση με τὴν Ὁρθοδοξία. Δηλαδή πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ τεθεῖ στὸ περιθώριο τῆς δημόσιας ζωῆς, ἐπειδὴ αὐτὸ θέλουν κάποιοι Εὐρωπαῖοι σύμμαχοί μας; Για ὅσους δὲν γνωρίζουν τὴν πραγματικότητα αὐτὸ εἶναι ἕνα πρόσχημα τὸ ὁποῖο λέγεται γιὰ νὰ δικαιολογηθοῦν τὰ ἀδικαιολόγητα. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας-Πολιτείας μέσα στὰ διάφορα κράτη-μέλη ἔχει ἀφήσει πλήρη ἐλευθερία, ὥστε κάθε κράτος με τὴν κυβέρνησή του καὶ τὸ λαό του νὰ ἀποφασίσει ποιὸ σχῆμα θὰ υἱοθετήσῃ».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθεῖ καὶ σὲ δύο ζητήματα πού τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀπασχόλησαν τὴν ἐπικαιρότητα. Τὸ πρῶτο ἀφορᾶ στὴν παρουσία τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν θρησκευτικῶν εἰκόνων στὶς αἴθουσες τῶν σχολείων καὶ τῶν δικαστηρίων καὶ τὸ δεύτερο στὸ ἐνδεχόμενο περιορισμοῦ τῶν κωδωνοκρουσιῶν λόγῳ ἠχορύπανσης. «Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ὁ λαὸς ἔχει ζυμωθεῖ με τὴν Ὁρθοδοξία καὶ με τὴν Πίστη», σημείωσε. «Καὶ δὲν θὰ δεχθεῖ νὰ ξηλώνεται ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν πνευματικὴ του ὑπόσταση καὶ ταυτότητα». Καὶ συνέχισε: «Ἐμεῖς οἱ πνευματικοὶ πατέρες ἔχουμε δώσει ὁδηγίες νὰ μὴν χτυποῦν οἱ καμπάνες σὲ ὧρες κοινῆς ἡσυχίας». «Τί κακὸ ἔκανε ἡ θρησκεία καὶ ἡ Ἐκκλησία σὲ αὐτὸν τὸν τόπο; Γιατί τέτοιο μένος, τέτοια ἐπίθεση, τέτοια συκοφαντία;», ἀναρωτήθηκε ὁ Μακαριώτατος.

Θυρανοίξια τοῦ Παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας Εἰρήνης (Ρηνάκι). Ἐγκαίνια Γραφείων τοῦ Ἰδρύματος Νεότητος τῆς Ι.Α.Α.

Στὶς 21 Ἰουνίου πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο τὰ θυρανοίξια τοῦ Παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας Εἰρήνης στὴν Πλάκα καὶ τὰ ἐγκαίνια τῶν Γραφείων τοῦ Ἰδρύματος Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (Ναυάρχου Νικοδήμου 2 καὶ Ἁγίας Φιλοθέης, Πλάκα).

Λόγῳ τοῦ μικροῦ του μεγέθους τὸ Παρεκκλήσιο εἶναι γνωστὸ ὡς «Ρηνάκι» ἢ «Ἁγία Ρηνούλα». Κληροδοτήθηκε τὸ 1968 με τὴ διαθήκη τοῦ ἀείμνηστου Καθηγητῆ Ἀμ. Ἀλιβιζάτου στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἢ ὁποῖα τὸ παραχώρησε ἐναντι μισθώματος στὴν Ἱ. Ἀ. Ἀθηνῶν, πού τὸ ἐπισκεύασε με σκοπὸ νὰ λειτουργεῖται περιοδικά. Τόσο τὸ Παρεκκλήσιο, ὅσο καὶ τὸ γειτονικὸ κτίσμα, τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸ ἀνακατασκευάστηκε ἐξ ὀλοκλήρου στὴν προτέρα του μορφή προκειμένου νὰ φιλοξενήσῃ τὰ Γραφεῖα τοῦ Ἰδρύματος Νεότητος τῆς Ι.Α.Α., φιλοδοξοῦν νὰ ἀποτελέσουν ἕνα νέο πνευματικὸ πυρῆνα τῆς Ἐκκλησίας μας στὸ κέντρο τῆς πόλης τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ «Ρηνάκι» τῆς Πλάκας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Για τόν Μακεδονικό Άγωνα

Από τόν Έσπερινό στόν Ι. Ν. Άγ. Νικολάου Νυμφαίου.

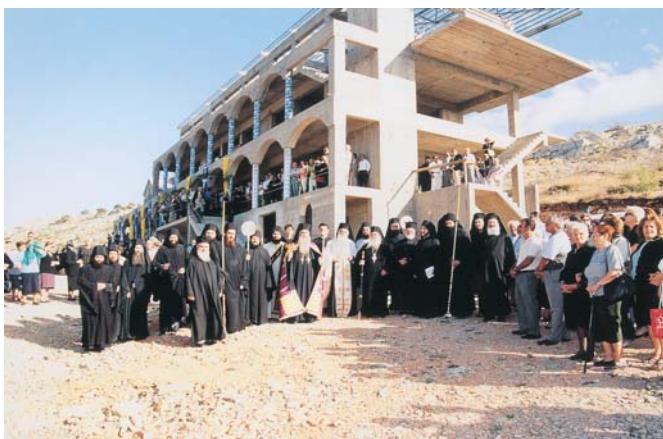
Στά πλαίσια τών έκδηλώσεων «100 έτη από τού μαρτυρικού θανάτου τού ήρωος τού Μακεδονικού Άγώνος Παύλου Μελά» που διοργανώθηκαν από τήν Ι. Μ. Καστορίας, πραγματοποιήθηκε ύπό τήν αίγίδα της και μέ τή συνεργασία τού Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης, τò Μουσείο Μακεδονικού Άγώνος Θεσσαλονίκης και τή Νομαρχιακή Αυτόδιοίκηση Καστορίας, έκθεση φωτογραφιών μέ αντικείμενο τόν Μακεδονικό Άγωνα.

Βραβεύτηκαν επίσης μαθητές που πρώτευσαν, αλλά και όσοι συμμετείχαν στόν διαγωνισμό έκθεσης ιδεών μέ θέμα τόν ήρωα Π. Μελά και τή συμβολή του στόν Μακεδονικό Άγωνα, που διοργάνωσε ή Ι. Μ. Καστορίας μαζί μέ τήν Διεύθυνση

ση Β/μιας Έκπ/σεως Καστορίας, σέ όλα τὰ σχολεία τού Νομού. Η ανταπόκριση τού κόσμου υπήρξε άπροσδόκητα θερμή άποτυπώνοντας τò έντονο και άμείωτο ένδιαφέρον κάθε ηλικίας για τήν ένδοξη και βαμμένη μέ τὰ χρώματα τής έλευθερίας ιστορία μας.

Παράλληλα, μέ τήν εύκαιρία τής μνήμης τής ανακομιδής τών Έρων Λευσάνων τού Άγίου Νικολάου, Άρχιεπισκόπου Μύρων τής Λυκίας τελέσθηκε στις 10 Μαΐου Άρχιερατική Θ. Λειτουργία στην διαλυμένη Ι. Μ. Άγ. Νικολάου Καρομηλιάς, μέ τή συμμετοχή τού Σεβ. Τρίκκης κ. Άλεξίου και στις 29 Μαΐου στο γραφικό και άπαραμίλλου κάλλους Νυμφαίο για τήν έορτή τού Άγίου Νικολάου Ντιβεάρα, μέ τή συμμετοχή τού Σεβ. Φλωρίνης κ. Θεοκλήτου.

Έορτή τής Α' Οικουμενικής Συνόδου

Μέ ιδιαίτερη λαμπρότητα έορτάσθηκε και έφέτος ή έτήσια Πανήγυρη τής Νικαίας έπί τή έορτή τών Άγίων 318 Θεοφόρων Πατέρων, τής Α' Οικουμενικής Συνόδου στη Νίκαια τής Βιθυνίας. Τήν παραμονή τής έορτής, τò Σάββατο 11 Ιουνίου, για πρώτη φορά τελέσθηκε ό Πανηγυρικός Έσπερινός στην Ι. Μ. τών Άγίων Πατέρων στο Σχιστό Περάματος μέ τή συμμετοχή έκατοντάδων πιστών που προσήλθαν από όλες τες Ένορίες τής Μητροπόλεως. Τήν κυριώνυμο ήμέρα τελέσθηκε τò Άρχιερατικό Συλλείτουργο στόν Καθε-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

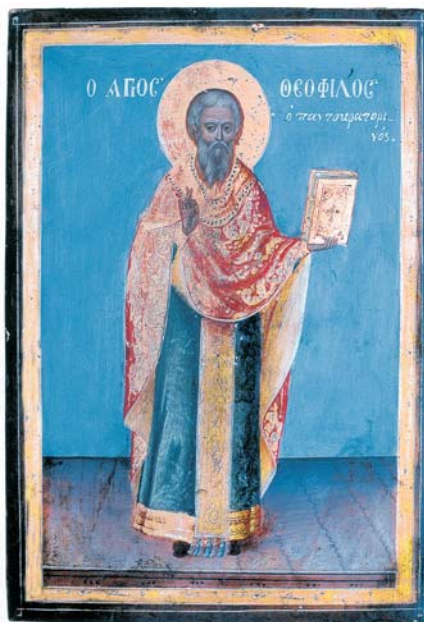
δρικό Ί. Ν. Ἀγ. Νικολάου Νικαίας, στὸ ὁποῖο, ἔκτος τοῦ Σεβ. κ. Ἀλεξίου, ἔλαβαν μέρος καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ καὶ Κορωνείας κ. Παντελεήμων. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ἐκ μέρους ὄλου τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ ὁ Πρωτοπρεσβ. κ. Γ. Φραγκιαδάκης προσέφερε στὸν Σεβασμιώτατο τὸν Τιμητικὸ Τόμο γιὰ τὴν Δεκαετία τῆς προσφορᾶς του στὴν Ποιμαντορία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Στοὺς ἑορτασμοὺς παρέστησαν οἱ Ὑφ. Μεταφορῶν κ. Ἀν. Νεράτζης καὶ Παιδείας κ. Γ. Καλός, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου κ. Ἰω. Τραγάκης, οἱ Βουλευτὲς τῆς περιφέρειας, οἱ τοπικὲς Δημοτικὲς, Στρατιωτικὲς καὶ Δικαστικὲς Ἀρχές, οἱ Πρόεδροι καὶ τὰ μέλη τῶν Μικρασιατικῶν Σωματίων, οἱ Ἐκπαιδευτικοὶ καὶ μαθητὲς τῶν σχολείων τῆς περιοχῆς καθὼς καὶ πλῆθος Λαοῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἔγινε καὶ ἡ κλήρωση τοῦ αὐτοκινήτου ποῦ προσέφερε ὁ κ. Γεώργιος Σπανὸς πρὸς ἐνίσχυση τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ὁ Ὅσιος Θεόφιλος ὁ Μυροβλύτης

Μὲ κατάνυξη καὶ μεγαλοπρέπεια ἑορτάζεται στὶς 7 καὶ 8 Ἰουλίου στὴν Ζίχνη, ἔδρα τῆς Ἱ. Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ἡ μνήμη τοῦ ἐν ὀσίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφίλου τοῦ Μυροβλύτου. Τὴν παραμονή, 7 Ἰουλίου μεταφέρεται στὴ Ν. Ζίχνη μὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ μεγαλοπρέπεια τὸ χέρι τοῦ Ὁσίου ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Παντοκράτορος τοῦ Ἁγίου Ὁρους –γιὰ πρώτη φορὰ ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους– καὶ θὰ παραμείνει στὸν μητροπολιτικὸ ναὸ γιὰ δύο ἡμέρες. Στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ πραγματοποιηθεῖ Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία, Παράκληση, Λιτάνευση τοῦ τιμίου Λειψάνου καὶ μεθεόρτιος Πανηγυρικὸς Ἑσπερινός.

Ὁ Ὅσιος Θεόφιλος ὁ Μυροβλύτης γεννήθηκε στὴ Ζίχνη καὶ ἔζησε κατὰ τὸ πρῶτο

μισὸ τοῦ 16ου αἰώνα. Σὲ νεαρὴ ἡλικία χειροτονήθηκε ἱερεὺς καὶ συνδέθηκε μὲ τὸν ἐπίσκοπο Ρεντίνης Ἀκάκιο, μὲ τὸν ὁποῖο ἐστάλη στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τοὺς Ἁγίους Τόπους. Ἀργότερα ἔμεινε στὴν Κωνσταντινούπολη ὡς νοτάριος τοῦ ἀπὸ Ζιχνῶν Πατριάρχου Παχωμίου τοῦ Α'. Ἐμεινε κατόπιν στὴ μονὴ Βατοπεδίου καὶ ἀργότερα ἀποφάσισε νὰ ἡσυχάσει στὸ κελλὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, στὴ θέση Καψάλα, στὰ ὄρια τῆς Μονῆς Παντοκράτορος. Ἀνακαίνισε τὸ κελλὶ αὐτὸ καὶ ἀφοσιώθηκε

στὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ καὶ τὴν ἄσκησι. Μὲ τὸν καιρὸ ἡ θεία χάρις τὸν πλούτισε μὲ τὸ προορατικὸ χάρισμα.

Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν κοίμησή του ζήτησε ἀπὸ τὸν ὑποτακτικὸ του Ἰσαὰκ νὰ μὴν εἰδοποιήσῃ κανένα γιὰ τὸ θάνατό του καὶ νὰ ρί-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ξει μετά τὸ σῶμα του σὲ ἓνα γκρεμό, ὥστε νὰ μὴν καταστῆ προσκύνημα ἐξαιτίας τοῦ σεβασμοῦ ποὺ τοῦ ἔτρεφαν οἱ Ἁγιορεῖτες πατέρες. Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ τὴ Μονὴ Παντοκράτορος ἀναζήτησαν καὶ ἀνακάλυψαν τὸ λείψανό του μέσα στὸ δάσος καὶ τὸ μετέφεραν στὴ μονὴ τους ὡς «θησαύρισμα ἅγιον». Τὸ λείψανο τελικὰ ἀποδόθηκε καὶ

θησαυρίστηκε στὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, καὶ ἔμεινε ὡς εὐλογία τὸ ἓνα χέρι του στὴ μονὴ Παντοκράτορος. Ὅπως μαρτυρεῖται ἀμέσως μετὰ τὴν κατάθεσή του στὸ παρεκκλήσιο τὸ λείψανο ἄρχισε νὰ εὐωδιάζει.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας στὴν Κέννα

Ἡ Φιλλανδικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρὸ τριάντα περίπου ἐτῶν ἵδρυσε Γραφεῖο ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, τὸ ὁποῖο λειτουργεῖ ὡς σήμερα καὶ συμπαρίσταται στὸ ἔργο τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς σὲ χώρες τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἰδιαίτερα στὴν Κέννα. Ὁ Σεβ. Κέννας κ. Μακάριος ἀπὸ τότε ὡς σήμερα βρίσκεται σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τὴ διοίκησή του.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Φιλλανδίας ἀνέλαβε τὸ κτίσιμο ἰ. ναῶν, κλινικῶν, σχολείων, νηπιαγωγείων δημοτικῶν καὶ Γυ-

μνασίων, ὅπως ἐπίσης πρόγραμμα βοήθειας ἀπόρων μαθητῶν ἀπὸ δημοτικὸ μέχρι Πανεπιστήμιο (πληρωμὴ διδάκτρων). Ἀκόμη μὲ τὴν βοήθεια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Φιλλανδίας ἔγιναν γεωτρήσεις καὶ βοήθησαν περιοχὲς ὅπου δὲν ὑπάρχει νερό. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν χρόνων αὐτῶν ἐστάλη ἔμπυχο ὑλικὸ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς ἱεραποστολῆς ὅπως κληρικοί, νοσοκόμες λαϊκοὶ ἀφιερωμένοι δάσκαλοι, νέοι καὶ νέες.

Ὁ σημερινὸς Ἀρχιεπίσκοπος κ. Λέων συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν γραμματεία τοῦ Γραφείου ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς καὶ ἓνα γιατρό πραγματοποίησε ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Κέννα τὸν περασμένο μῆνα, ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμό. Ἐπισκέφθηκε πολλὰ πόλεις καὶ ἐνορίες, εἶχε ἐπαφές μὲ τοὺς μαθητὲς τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς, ἔλαβε μέρος σὲ ἐγκαίνια ναῶν καὶ ἄλλες ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ὑποσχέθηκε νὰ συνεχίσει τὴν ἱεραποστολικὴ παράδοση τῆς χώρας του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Δύο νέοι Μητροπολίτες

Τὴν Δευτέρα 27 Ἰουνίου συνῆλθε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ θέμα τὴν πλήρωση τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων. Ἐξελέγη διὰ καταστάσεως ὁ ὡς τώρα Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων, ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει παλαιότερα Πρωτοσύγκελος τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς. Γιὰ τὴν Ἱ. Μ. Κυθήρων, ἡ ὁποία ἐκκενώθει, ἐξελέγει ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Σεραφεῖμ Στεργιούλης, Ἱεροκέρυξ τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης.

Τὰ παιδιά τῆς «Ἐλπίδας» στὴν Κέρκυρα

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Νεκτάριος τέλεσε στὶς 12 Ἰουνίου Θ. Λειτουργία στὸν ἱστορικὸ Ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων στὴν Κέρκυρα, στὴν ὁποία συμμετείχαν καὶ τὰ παιδιά τοῦ Συλλόγου ΕΛΠΙΔΑ ποὺ βρέθηκαν στὴν Κέρκυρα αὐτὲς τὶς ἡμέρες.

Ὁ κ. Νεκτάριος, συζητώντας μὲ τὰ παιδιά, εὐχήθηκε νὰ εἶναι θαρραλέα στὴ ζωὴ τους καὶ νὰ μὴν ξεχνοῦν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας τὰ ἀγαπᾷ καὶ προσεύχεται γι' αὐτά. Τὰ παιδιά τῆς ΕΛΠΙΔΑΣ ἐπισκέφθηκαν στὴ συνέ-

χεια τὸ προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὅπου καὶ ξεναγήθηκαν, καὶ τὴν Ἱερά Μονὴ Παλαιοκαστρίτσας, ὅπου τοὺς παρετέθη γεῦμα, στὰ πλαίσια τῆς φιλοξενίας τους ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ώρες του Δεκαπενταύγουστου

Σελίδες για την Παναγία στη νεοελληνική λογοτεχνία

Του **Ι. Μ. Χατζηφώτη**

Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμὸς εἶναι δύο ἔννοιες καὶ δύο ἀξίες ἀξεχώριστες. Συνυφασμένες στὴ μακριὰ ἔθνικὴ μας πορεία ἀπ' τὰ πρῶτα κιόλας βυζαντινὰ χρόνια, ἀποτελοῦν τὸν πυρήνα καὶ τὴν οὐσία τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν ἐπιβίωσε τὸ Γένος μέσα ἀπὸ τόσες ἀντιξοότητες, ἂν ὑπερνίκησε τόσους κινδύνους κι ἂν μπόρεσε νὰ ἐπιτελέσει τὸ θαῦμα τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως κάτω ἀπὸ τόσο δυσμενεῖς συνθήκες, αὐτὸ τὸ ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος στὴν Ὁρθοδοξία. Ἐκείνη κράτησε ἄσβεστη τὴν ἔθνικὴ συνείδηση σὲ ὅλο τὸ μᾶκρος τῆς σκληρῆς δουλείας, ἐκείνη διαφύλαξε τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὴν πάτριον παιδεία, ἐκείνη ὡς Ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ ἔθνους, ὅταν ἡ πολιτικὴ καὶ κρατικὴ του ὀργάνωση εἶχε καταλυθεῖ. Ὁ Ἑλληνισμὸς χρωστᾷ πολλὰ στὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴν ὀφειλὴ του αὐτὴ τὴν ἐκδηλώνει ποικιλότροπα σὲ κάθε ἐκδήλωση τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης. Μὲ τὸ βαθὺ θρησκευτικὸ του συναίσθημα, μὲ τὴν ἀμετακίνητη πίστη, μὲ τὴ λαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ εἰκονογραφία, μὲ τὴ ξυλογλυπτικὴ καὶ τὴν ἀργυροχοΐα. Ἄρκεϊ κανεὶς τὶς μέρες αὐτὲς τοῦ Δεκαπενταύγουστου νὰ φθάσει στὸ πλησιέστερο δασάκι ἢ νὰ μεταβεῖ στὸ πιὸ κοντινὸ χωριό, γιὰ νὰ διαπιστώσει μὲ πόση εὐλάβεια καὶ κατάνυξη παρακολουθεῖ ὁ λαὸς μας τὶς Παρακλήσεις καὶ τὶς ἄλλες Ἀκολουθίες σὲ κάποιον ταπεινὸ ἐκκλησιάκι ἢ σὲ ἓνα φρεσκοασβεστωμένο μονύδριον, ἀπὸ τὶς χιλιάδες, πού ἢ εὐσέβεια τῶν Ἑλλήνων ἔχει ἀνεγείρει σ' ὀλόκληρο τὸν ἑλλαδικὸ χῶρον. Στὸ θάμπος ἑνὸς κερικοῦ,

μὲ τὴ μελωδικὴ φωνὴ ἑνὸς ἀπλοῦ λευίτη, κάτω ἀπὸ τὶς βυζαντινότητες εἰκόνες καὶ ζωγραφιές, δέεται ὁ Ἕλληνας ἄνθρωπος στὴν Παναγία, τὴ μεγάλη μορφή τῆς Ὁρθοδοξίας, γιὰ τὴν οἰκογενειακὴ του γαλήνη, γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου.

Ἡ Δέσποινα ἢ Κυρὰ ἀπὸ ψηλὰ τὸν ἀκούει καὶ μεσιτεύει στὸ Γιό της. Τὸ ξέρει αὐτὸ ὁ πιστὸς καὶ στὴν Παναγία πάντα προσφεύγει, στὴ χαρὰ καὶ στὴ λύπη, στὴν εὐτυχία καὶ τὴ δυστυχία του, γιὰ νὰ τῆς ζητήσῃ μιὰ χάρη ἢ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ γιὰ κάτι. Χωρὶς μεταφυσικὲς ἢ ἄλλες προεκτάσεις ἀλλὰ μὲ μιὰ καταπληκτικὴ ἀμεσότητα ὁ Ἕλληνας εἶναι δεμένος μὲ τὴ θρησκεία, μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὴν Παναγία. Ἀπὸ τὰ μικρὰ του χρόνια νιώθει τὴν παρουσία τους κι αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη τους. Κι ἀνδρώνεται, καὶ ζεῖ καὶ ξεψυχάει μὲ βαθειὰ κι ἀκλόνητη πίστη. Ὁ δεσμὸς αὐτὸς ἔχει μιὰν ἀπλότητα καὶ μιὰ διάρκεια, πὺ δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ τὴν ἀντιληφθεῖ κανεὶς ἂν δὲν ἔχει βιώματα, ἂν δὲν ἔχει πλησιάσει καὶ δὲν ἔχει αἰσθανθεῖ τὴ θεία

Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, Ναὸς Ἀναστάσεως Χ.

χάρη. Τότε μόνο, με την αληθινή βίωση, θα υιώσει την ύποβολή που αισθανόταν ο Νεόφυτος ο Ροδινός, ο γνωστός λόγιος του 16ου αιώνα, όταν έλεγε:

«Μόνο ή σωφρονεστάτη περιστέρα, ή άγιοτάτη παρθένος Μαρία είναι καμωμένη άπ' τὸ Θεὸ καθαρώτατη, παστρικότατη και τελειότατη. Ίδου εἶ καλή».

Συνεχίζοντας την παράδοση της βυζαντινής λογοτεχνίας και ή νεοελληνική έχει πολλές και αξιόλογες σελίδες να έπιδείξει με θέμα την Παναγία, ένα γεγονός που να συνδέεται με τὸ σεπτὸ της πρόσωπο, ένα προσκύνημα ή κάποιου μοναστήρι της. Η ποίηση, ή δημιουργική πεζογραφία, ακόμη κι ή ταξιδιωτική έντύπωση έχουν επανειλημμένα επανέλθει στο θέμα. Γιατί ή Παναγία, ή μεγάλη Κυρά της Ὁρθοδοξίας, είναι ή πιὸ προσφιλης για τὸν Ἕλληνα μορφή της Ἀγιολογίας. Κι ή λογοτεχνία, κατ' έξοχήν έκφραση τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν, είναι φυσικό συχνά να έμπνέεται από την άειπάρθενο Δέσποινα. Ἐκείνος όμως από τούς Νεοέλληνες λογοτέχνες που περισσότερο έχει ασχοληθεῖ με τὸ θέμα είναι ὁ σπουδαῖος μας

...ιστοῦ Βεροίας, ἔργο Γεωργίου Καλλιέργη, 1315.

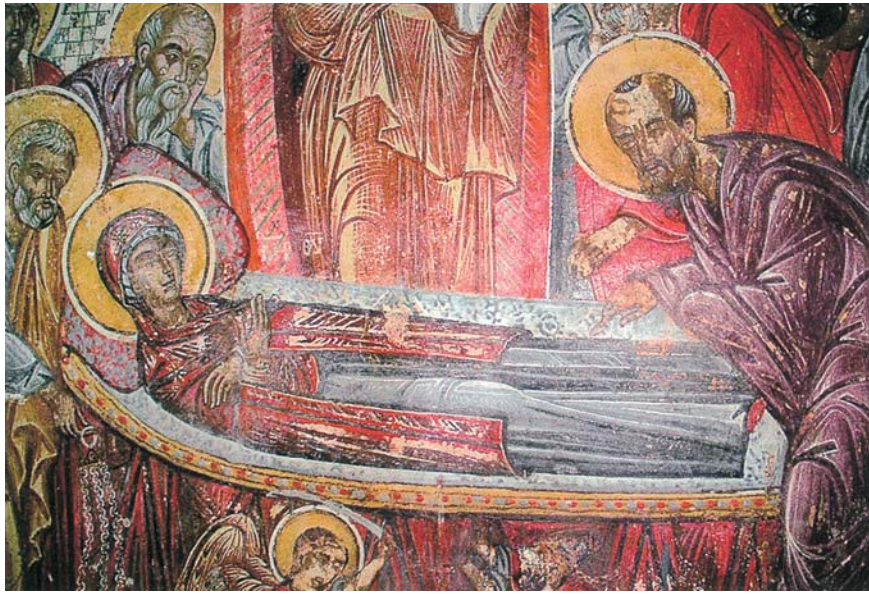
διηγηματογράφος Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Ὁχι μόνο στην πρόζα του. Τὰ πιὸ σπουδαία από τὰ θρησκευτικά ποιήματα τοῦ Παπαδιαμάντη είναι αφιερωμένα στην Παναγία και ξεχειλίζουν από νοσταλγία για τὰ παιδικά του χρόνια και τὰ ἀγαπημένα του προσκυνήματα στη Σκιάθο.

Τέσσερα είναι τὰ πιὸ χαρακτη-

ριστικά από αὐτὰ και ἀντιστοιχοῦν στὰ τέσσερα σκιαθίτικα προσκυνήματα της Παναγίας της «Κουνίστρας», της «Κεχριάς», τοῦ «Ντομάν» και στο «Πυργί». Γράφτηκαν ὅλα στη Σκιάθο μεταξύ 1909 και 1910, λίγο πριν ὁ Παπαδιαμάντης σφαλίσει τὰ μάτια του. Τὸ πρώτο ἀναφέρεται στην Παναγία την Εικονίστρια, που ὁ λαὸς ἀποκαλοῦσε στο νησί Κουνίστρα. Στην Παναγία αὐτή έλπίζει ὁ ποιητής: «Ἦ Παναγία μου, κόρη πάναγνη, καλή, ἴσως να φτάση κι ὡς έμένα και ν' ἀπλώση γαλήνη στην ψυχή μου την άμαρτωλή».

Ἐξετάζοντας τὰ ποιήματα αὐτὰ ειδικὸι μελετητές βρήκαν ἐπιδράσεις ὕμνων και ἐκκλησιαστικῶν κειμένων κι ἐπιδίωξαν δογματικές έρμηνείες και ἀναλύσεις. Ὅστόσο τὰ πράγματα δέν είναι τόσο πολυδαίδαλα. Είναι απλά. Ἐνας τυρανισμένος από τή ζωή συγγραφέας, ένας πληγωμένος κι ἀνικανοποίητος ἄνθρωπος ξεκουράζει τή βασανισμένη ψυχή του στην ὁμορφιά της φύσης και στη θεία χάρη και λαχταρά τή ζωή, που στερήθηκε. Τὰ ποιήματα αὐτὰ βρίσκονται πολὺ κοντὰ στη λαϊκή ψυχολογία καθὼς πλημμυρίζουν από ποιητικότητα, εκφράζουν μιὰ γνήσια εκδήλωση τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ ἴδιος ὁ Παπαδιαμάντης έχει γράψει θαυμάσια σχετικά διηγήματα, και ἰδίως τὸν περίφημο «Ρεμβασμὸ τοῦ Δεκαπευταυγούστου», ὁ ἐξάδερφός του Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, ὁ ἀνεπανάληπτος Φώτης Κόντογλου, ὁ πληθωρικός Σπῦρος Μελάς κι ὁ δυναμικός μυθιστοριογράφος και διηγηματογράφος μας Στρατῆς Μυριβήλης στὰ χέρια τοῦ ὁποίου ή δημοτική μας γλώσσα πήρε κλασική μορφή και τὸ νεοελληνικὸ διήγημα ἔφθασε σέ βαθμὸ τελειότητας. Ὑπῆρξε, πραγματικά, μεγάλος πεζογράφος, μάστορας ἀληθινὸς τοῦ λόγου, δάσκαλος τοῦ ὕφους. Και δέν ὑπερτεροῦσε μόνο τεχνικά, ἔστησε στο χρόνο ένα γερὰ θεμελιωμένο ἔργο γεμάτο από Ἑλλάδα, από ἑλληνική ψυχή, από πίστη στον Ἕλληνα ἄνθρωπο. Ἦταν ὁ Μυριβήλης ἔθνικὸς συγ-

Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν ἀγιογραφία τοῦ τέμπλου τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Ὑπεραγίας Θεοτόκου Ἀνωγῆς Ἰθάκης.

γραφέας. Ἔτσι στὸν ἀτέλειωτο κόσμο τῶν πεζογραφημάτων του σὲ κάθε βῆμα, σὲ κάθε στιγμή, τὴν ἑλληνικὴ αἴσθηση καὶ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο θὰ συναντήσουμε. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τὸ μυθιστόρημά του, ποὺ τιτλοφορεῖται «Παναγιὰ ἢ Γοργόνα» καὶ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ λαϊκὸ μας πολιτισμὸ καὶ τὴ θρησκευτικὴ μας πίστη. Σκοπὸς τοῦ συγγραφέα εἶναι νὰ δώσει τὸν ἀγῶνα τῶν ψαράδων, τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ νὰ στήσουν τὸ συνοικισμὸ τους, πλέκοντάς τον μὲ τοὺς θρύλους τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ δένοντάς τον μὲ τὴ λαϊκὴ προσδοκία. Ἡ «Παναγιὰ ἢ Γοργόνα» εἶναι ἕνας πολύχρωμος κι ὀλοζώντανος πίνακας, ὅπου ἡ ἑλληνικὴ φύση ἀπεικονίζεται στὴν πιὸ γλυκειά, τὴν πιὸ καλὴ τῆς ὥρα. Στὸ χῶρο αὐτό, τὸν θαυμαστὸ καὶ ἀνυπέβλητο, κινουῦνται μὲ παραστατικὴ δύναμη οἱ ἀπλοί, μὰ δυνατοὶ ἥρωες τοῦ Μυριβήλη.

Τί ἦταν ὁμως ἡ Παναγιὰ ἢ Γοργόνα; Μᾶς τὸ λέει ἀμέσως ὁ ἴδιος σὲ μερικὲς πυκνὲς γραμμὲς τοῦ μυθιστορήματός του:

«Σὰν ἦρθε ἡ ὥρα τῆς παρτέντζας τοῦ κοσμοκαλόγερου, πῆρε στὴ ράχη τὸ μπόγαλάκι μὲ τὰ σύνεργά του, ἔκοψε μὲ ἀλύγι-

στη καρδιά τὴν πρυμάτσα τῆς ἀραξιάς του καὶ χάθηκε. Ὅμως ἀπόμεινε πίσω τ' ὄνομά του, ἀπόμεινε ἀκόμα, αὐτὴ πάνω ἀπ' ὅλα, μιὰ παράξενη ζωγραφιά, ποὺ τὴν ἄφησε στορισμένη πάνω στὸ τοῖχο τῆς μικρῆς ἐκκλησιᾶς. Στέκεται κεῖ ὡς σήμερα, μισοσβησμένη ἀπὸ τὸν ἀγέρα καὶ τ' ἀλάτι τῆς θάλασσας, καὶ εἶναι μιὰ Παναγιὰ, ἡ πιὸ ἀλλόκοτη μέσα στὴν Ἑλλάδα καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο τῆς χριστιανοσύνης. Τὸ κεφάλι τῆς

εἶναι ἔτσι ὅπως τὸ ξέρουμε ἀπὸ τὶς τοιχογραφίες τῆς Πλατυτέρας. Πρόσωπο μελαχρινό, ψιλοσήμαδο, συσταζούμενο στὴν ἔκφρασή του. Ἐχει στρογγυλὸ πηγούνι, ἀμυγδαλωτὰ μάτια καὶ μικρὸ στόμα. Ἐχει βυσινὶ μαφόρι ὡς τὸ κούτελο, ἔχει καὶ τὸ κίτρινο τ' ἀγιοστέφανο γύρω στὸ κεφάλι, ὅπως ὅλα τὰ κοίσιματα. Μόνον ποὺ τὰ μάτια τῆς εἶναι πράσινα καὶ ὑπερφυσικὰ πλατιά. Ὅμως ἀπὸ τὴ μέση καὶ πέρα εἶναι ψάρι μὲ γαλάζια λέπια καὶ στὰ χέρια τῆς βαστᾶ ἕνα καράβι ἀπὸ τὴ μιά, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ἕνα τρικράνι, σὰν κι αὐτὸ ποὺ κρατᾶ στὸ χέρι ὁ ἀρχαῖος θεὸς τῆς θάλασσας, ὁ Ποσειδῶνας, ἔτσι ὅπως τὸν ζωγραφίζουν στὰ κάδρα καὶ στὰ βιβλία τοῦ σκολειοῦ. Σὰν πρωτόδαν τούτῃ τὴ ζωγραφιά οἱ ψαράδες κι οἱ χωριανοί, στάθηκαν καὶ τὴ θαύμαζαν, ὡστόσο καθόλου δὲν τοὺς παραξενοφάνηκε. Οἱ γυναῖκες ποὺ ἀνέβηκαν νὰ προσκυνήσουν, τῆς ἔκαμαν τὶς μετάνοιες τους, τὴ θέμισαν σὰν ὅλα τὰ κοίσιματα. Τόκανε “Ἡ Παναγιὰ ἢ Γοργόνα” καὶ σήμερα ἔτσι τὸ λένε, κι ἀπὸ τότες πῆρε τ' ὄνομα κι ἡ ἐκκλησιὰ καὶ τὸ πόρτο.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΟΥΣ

Ἀντίλαλοι τῆς ζωῆς Χριστολογικὰ προβλήματα

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

α) Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ κίνητρον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

«Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους... ἐνανθρωπήσαντα»

Τὰ προβλήματα ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Λόγου, δηλ. τοῦ β' προσώπου τῆς Ἁγ. Τριάδος εἶναι πολλά. Ὡς ἐξετάσομε τώρα μερικὰ ἀπὸ ὀρθοδόξου σκοπιάς. Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τίθεται τὸ ἐρώτημα γιατί τάχα ἔγινε ἡ θεία ἐνανθρώπηση; Ποιὸν σκοπὸ ἐξυπηρέτησε; Δὲν μποροῦσε ἄραγε νὰ μὴ γίνε; Ἡ ἀπάντηση στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ εἶναι ὅτι ἡ σάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἔγινε γιὰ τὴ δική μας λύτρωση. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης διερωτᾶται καὶ αὐτός: «Ζητεῖς τὴν αἰτίαν τοῦ γεγενῆσθαι Θεὸν ἐν ἀνθρώποις;... Εἰ οὖν ἴδιον γνώρισμα τῆς θείας φύσεως ἢ φιλοανθρωπία, ἔχεις τὴν αἰτίαν τῆς ἐν ἀνθρώποις τοῦ Θεοῦ παρουσίας. Ἐδεῖτο γὰρ τοῦ ἰατρούουτος ἢ φύσις ἡμῶν ἀσθενήσασα. Ἐδεῖτο τοῦ ἀνορθοῦντος ὁ ἐν τῷ πτώματι ἀνθρώπος. Ἐδεῖτο τοῦ ζωοποιοῦντος ὁ ἐφάρμακτων τῆς ζωῆς. Ἐδεῖτο τοῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐπαναγωγῆς ὁ ἀπορρῦεις τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίας. Ἐχρηζε τῆς τοῦ φωτὸς παρουσίας ὁ καθειργημένος τῷ σκότει. Ἐζήτηει τὸν λυτρωτὴν ὁ αἰχμάλωτος, τὸν συναγωνιστὴν ὁ δεσμώτης, τὸν ἐλευθερωτὴν ὁ ἐν τῷ ζυγῷ τῆς δουλείας κατεχόμενος. Ἄρα μικρὰ ταῦτα καὶ ἀνάξια τὸν Θεὸν δυσωπήσαι πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταβῆναι, οὕτως ἐλεεινῶς καὶ ἀθλίως τῆς ἀνθρωπότητος διακειμένης;...» Ἦλθε λοιπὸν γιὰ νὰ μᾶς σώσει. Τὸ κίνητρό του ἦταν ἡ ἀγάπη του γιὰ μᾶς. Καὶ κατῆλθε ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅπου ἦταν μὲ τὸν Πατέ-

ρα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ κατῆλθε στὴ γῆ ὡς ἄνθρωπος.

Λέγουν ἄλλοι: Γιατί νὰ ἔλθει στὴ γῆ, ποὺ εἶναι πολλοστημόριον τῆς πλάσεως. Γιατί δὲν πήγαινε σὲ κάποιο μεγαλύτερον πλανήτη; Καὶ τί εἶναι ἡ γῆ; «Ἀνόητοι –ἀπαντᾶ ὁ πολὺς Κων. Καλλίνικος– κρίνετε μὲ βάσιν τὴν ποσότητα καὶ ὄχι τὴν ποιότητα. Δι' ὑμᾶς ἓνας βράχος ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ ἓνα μαργαρίτην. Εἰς ρινόκερος περισσότερον ἀπὸ ἓν βρέφος. Ναί, ὁ Θεὸς δὲν κρίνει οὕτως. Ἡ γῆ εἶναι ὄντως κόκκος ἄμμου συγκρινόμενος μὲ τὸ σύμπαν. Ἄλλ' ἐδῶ ἔπεσε ἡ ἀπολεσθεῖσα δραχμή, δηλ. ἡ ψυχὴ». Χάριν αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἔγινεν ὁ Θεὸς ἄνθρωπος «ἵνα Θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργάσθαι». Καὶ σαρκώθηκε κρύψας τὴν θεότητά του κάτω ἀπὸ τὴν μορφήν δούλου. «Σύμμορφος γενόμενος τῷ σώματι τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἵνα ἡμᾶς ποιήσῃ συμμόρφους τῆς εἰκόνης τῆς δόξης αὐτοῦ».

β) Τὰ στάδια τῆς σωτηρίας μας

Ἡ ἀπολύτρωση αὐτὴ ἔγινε κατὰ 3 στάδια: α-διὰ τῆς ἀναλήψεως καὶ θεώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, β-διὰ τῆς διδασκαλίας, καὶ γ-διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως. Αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος γράφων: «Ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ» Κολ. 1,13. Μὲ τὴν ἐνανθρώπηση ἢ προσληφθεῖσα φύση τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγιασθήκε καὶ θεώθηκε. Ἔτσι ἀνοιξε ὁ δρόμος γιὰ τὴ θέωση κάθε ἀνθρώπινης σάρκας, κάθε ἀνθρώπου. Αὐτὸ λέγεται «δυνάμει σωτηρία». Τὸ λέγει

θαυμάσια ο άγιος Δαμασκηνός: «Όλον γάρ ὅλως ἀνέλαβέ με καὶ ὅλος ὄλω ἠνώθη ἵνα λόγῳ τὴν σωτηρίαν χαρίσῃται. Τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον, καὶ ἀθεράπευτον». Ἔτσι ὁ Χριστός, μὲ τὴ σάρκωσή του «γένονεν ἀπαρχὴ τῆς ἡμῶν σωτηρίας». Πρώτη σώθηκε ἡ προσληφθεῖσα ἀπὸ τὸ Χριστὸ ἀνθρώπινη φύση. Ἐπειτα ἡ δική μας. Αὐτὴ ἡ φύση σώζεται ὅταν ἔλθει σὲ κοινωνία μὲ τὸ Θεό. Ἔτσι χάρις στὴ θεία ἐνανθρώπηση ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γινόμαστε «θείας κοινωνοὶ φύσεως». Ὁ Μ. Ἀθανάσιος τονίζει, ὅτι «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο ἵνα τὸν ἄνθρωπον δεκτικὸν θεότητος ποιήσῃ».

γ) Ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ σωτηρία του

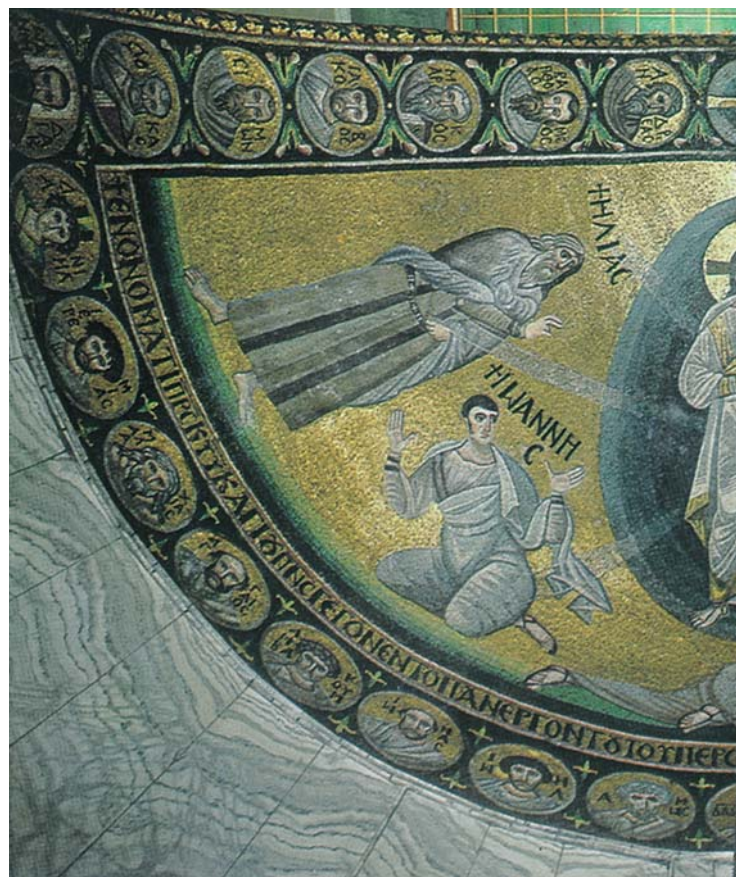
Αὐτὴ τώρα ἡ ἐν τῷ Χριστῷ θεωθεῖσα ἀνθρώπινη φύση προσφέρεται μὲ τὴ Θ. Εὐχαριστία στοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς θεοποιεῖ. Ἀλλὰ ἡ θεοποίηση αὐτὴ δὲν ἐπιτυγχάνεται μὲ τρόπο μαγικὸ καὶ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὴ θέληση τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Δηλ. ὁ μὲν Θεὸς θέλει νὰ μᾶς σώσει, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ θέλουμε κι ἐμεῖς. Αὐτὸ λέγεται «ὑποκειμενικὴ προσοικείωση τῆς σωτηρίας». Δὲν παραβιάζει τὴ θέλησή μας, γιατί ἡ ἐλευθερία εἶναι ὄντολογικὸ γνῶρισμά μας. Ἔτσι ὁ Θεὸς ἀνοίγει τὴν θύρα τῆς σωτηρίας πρὸς ὅλους. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τὸ λέγει καθαρά: «Ἡ χάρις εἰς πάντας ἐκκέχυται». Καὶ μᾶς χρειάζεται αὐτὴ ἡ χάρις δηλ. ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Γιατί πάλιν χωρὶς αὐτὴν δὲν μποροῦμε νὰ σωθοῦμε. Ὁ ἅγιος Δαμασκηνὸς τὸ λέγει: «Ἐκτὸς τῆς τοῦ Θεοῦ συνεργίας καὶ βοηθείας ἀδύνατον ἀγαθὸν θελήσαι καὶ πράξαι ἡμᾶς». Παράλληλα ὅμως χρειάζεται καὶ ἡ δική μας ἀπόφαση, ἡ ἐλεύθερη ἐπιλογὴ καὶ ἡ ἐκδήλωση τῆς θελήσεώς μας. Χωρὶς αὐτὴν πάλιν τίποτε δὲν γίνεται. Νὰ πῶς τὸ διατυπώνει αὐτὸ ἄριστα ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «Ἀμφοτέρων δεόμεθα καὶ τῶν παρ' ἡμῶν καὶ τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ, εἰ μέλλοιμεν μετὰ ἀκριβείας σώζεσθαι». Ἄς τὸ τονίσωμε πάλι. Μὲ τὴ βία δὲν ἀναγκάζει κανένα ὁ Θεὸς νὰ σωθεῖ. Θέλει μὲν ὅλοι νὰ σωθοῦμε, ἀλλὰ μόνο ἂν τὸ θέλουμε κι ἐμεῖς.

«Ἀνάγκη καὶ βία οὐδένα προσάγεται ποτε ὁ Θεός, ἀλλὰ θέλει μὲν ἅπαντας σωθῆναι, οὐκ ἀναγκάζει δὲ οὐδένα», ὅπως λέγει πάλιν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος.

δ) Ἀπόβλητες θεωρίες

Μὲ βάσιν αὐτὰ μποροῦμε τώρα νὰ ποῦμε ὅτι ἀπὸ ὀρθόδοξη σκοπιὰ εἶναι ἀπόβλητες οἱ ἐξῆς θεωρίες ποὺ ἐμφανίσθηκαν στὴ Δύση καὶ ἰσχύουν ἐκεῖ εἴτε στὸν Καθολικισμό εἴτε στὸν Προτεσταντισμὸ:

α. Ἡ θεωρία περὶ τοῦ ἀπολύτου προορισμοῦ ποὺ διετύπωσε ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποῖαν σώζονται αὐτοὶ μόνον ποὺ ἔχει προορίσει ὁ Θεός. Ἄρα δὲν χρειάζεται καμμία ἀνθρώπινη ἐνέργεια, γιατί ὅλα εἶναι προδιαγεγραμμένα καὶ διατεταγμένα. Τίποτε δὲν ἀλλάσσει τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ.

Τὸ Μωσαϊκὸ τῆς Μεταμορφώσεως στὴν κόγχη

β. Ἡ θεωρία τῶν Πελαγιανῶν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος δὲν χρειάζεται τὴν βοήθειαν τῆς θείας χάριτος γιὰ νὰ σωθῆ, μόνος του μπορεῖ νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐπὶ πλέον ὁ πελαγιανισμὸς ἐδίδασκε ὅτι τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα δὲν εἶναι κληρονομητὸν καὶ ἐπομένως βαρύνει μόνον τοὺς πρωτοπλάστους.

γ. Ἡ περὶ SOLA GRATIAS θεωρία τῶν Καλβινιστῶν, πού ἐδίδασκαν ὅτι μόνον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σώζει τὸν ἄνθρωπον. Δὲν χρειάζεται τίποτε ἄλλο.

Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἀπαντᾷ χαρακτηριστικὰ σὲ ὅλα τὰ παραπάνω μὲ τούτα τὰ λόγια: «Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε» Β' Κορ. 8,9. Μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πού εἶναι Θεάνθρωπος ἐμεῖς οἱ

ἄνθρωποι θεοῦμεθα. Καὶ αὐτὸ γίνεται «κατὰ χάριν» ἢ κατὰ «υἰοθεσίαν». Εἶναι καρπὸς τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιμένει στὴ διατύπωση τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεώς μας γιὰ τὸν Κύριο: «Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο». Καὶ παρακάτω: «Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα». Εἶναι καιρὸς νομίζω νὰ τονίσουμε πῶς ὁ Χριστὸς, ὡς δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγ. Τριάδος εἶναι τῆς ἴδιας οὐσίας μὲ τὸν Πατέρα καὶ μὲ τὸ Ἁγ. Πνεῦμα. Εἶναι «ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ». Παράλληλα ὡς τέλειος ἄνθρωπος εἶναι τῆς ἴδιας οὐσίας μὲ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι «ὁμοούσιος τοῖς ἀνθρώποις». Ὅπως λέει ὁ ἁγ. Λέων ὁ Μέγας, ὁ Χριστὸς ὑπῆρξε τέλειος σ' ὅ,τι εἶναι δικό του καὶ τέλειος σ' ὅ,τι εἶναι δικό μας. Γεννήθηκε ἐκ τοῦ Πατρὸς, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ὁμοούσιός του. Ἄς τὸ ἀκούσουν οἱ αἰρετικοὶ πού δὲν δέχονται τὸν Χριστὸν ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ὡς κτίσμα τοῦ Πατρὸς ἢ πού τὸν δέχονται μὲν ὡς υἱὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὄχι Θεό. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γεννάει κάποιος καὶ αὐτὸ πού γεννιέται νὰ μὴν εἶναι τῆς ἴδιας μὲ αὐτὸν οὐσίας; Καὶ γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἀειπάρθενο Μαρία καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καὶ τῆς ἴδιας οὐσίας μὲ αὐτήν, δηλ. ἄνθρωπος. Ἡ σάρκωση τοῦ Θεοῦ εἶναι γεγονός «ὑπὲρ φύσιν», εἶναι μιὰ «κένωση» τοῦ Θεοῦ ἐρμηνευτὴ μόνον μὲ γνώμονα τὴν ἀφειδώλευτη ἀγάπη του. Καμμιά ἄλλη ἐξήγηση δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πειστικὴ γιὰ μᾶς. Στὸ ἐρώτημα ἂν ὁ Χριστὸς θὰ γινόταν ἄνθρωπος ἂν δὲν εἶχε ἁμαρτήσῃ ὁ Ἄδὰμ ἢ ἂν θὰ μπορούσε μὲ κάποιον ἄλλο τρόπον νὰ μᾶς σώσει χωρὶς νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, ἢ ἀπάντηση μπορεῖ νὰ εἶναι ὅτι καὶ χωρὶς τὴν πτώση θὰ μπορούσε ὁ Χριστὸς νὰ σαρκωθεῖ, νὰ γενθεῖ τῇ φύσει μας, μόνο καὶ μόνο ἀπὸ ἀγάπη σὲ μᾶς, μιὰ ἀγάπη πού ἐκτείνεται πρὸς τὰ ἔξω καὶ πού μετέχει καὶ ταυτίζεται μὲ τὴν ἀνθρωπότητά μας.

τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μ. Σινᾶ, 6ος αἰ.

ΓΑΜΟΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (β)

Του κ. 'Αλέξανδρου Μ. Σταυροπούλου, Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

Δημιουργικές προσεγγίσεις

α) Οί τέσσερις διαστάσεις της μικρής εκκλησίας

Μιά δημιουργική ανάπτυξη και ένασχόληση έγκειται στο να μπορέσουμε έντοπίζοντας προβλήματα και καταστάσεις που θα προκύψουν για τον γάμο και την οικογένεια να τα εντάξουμε στις τέσσερις διαστάσεις της μικρής εκκλησίας (ένότητα, αγιότητα, καθολικότητα, αποστολικότητα) για πιο συστηματική αντιμετώπισή τους.

- **Ένότητα** υποφέρει από την προϋούσα δυσφορία μεταξύ των συζύγων που μπορεί να καταλήξει και σε διαζύγιο καθώς και από την «διαδοχική πολυγαμία», όφειλομένη στην εύκολια παροχής διαζυγίου. Την ένότητα μπορεί να υποσκάψει επίσης αν προωθηθεί μέσα σ' ένα πνεύμα διεκδικήσεων και ανταγωνισμού ή εφαρμογή της αρχής, που προβλέπεται από το Σύνταγμα, της ισότητας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

- **Αγιότητα**, που προάγεται με τη συμμετοχή στα μυστήρια, μπορεί να έμποδισθεί από την απομάκρυνση των συζύγων από την εύχαρυστιακή ζωή (μεταξύ άλλων έπειδή εφαρμόζουν την αντισύλληψη και αποφεύγουν την τεκνογονία ή μάλλον την πολυτεκνία). Η καλλιέργεια της ιδέας ότι ένας γάμος μπορεί να τελείται έξω από κάθε θρησκευτική αναφορά, απομακρύνει όλοένα και περισσότερο το γάμο από την ατμόσφαιρα της Έκκλησίας, που είναι το έργαστήριό της αγιότητας.

- **Καθολικότητα**, ή όποια συνίσταται στη δυνατότητα που είναι δοσμένη στο κάθε ζευγάρι να ζήσει έδω και τώρα το πλήρωμα της κοινωνίας ανάμεσα σ' έναν άνδρα και σε μία γυναίκα, απειλείται από τον πειρασμό, το συγκεκριμένο ζευγάρι να αναλάβει μόνο μερική δέσμευση ή ακόμη να αναζητήσει μια κάποια συμπλήρωση στη συζυγική του ζωή με όρισμένες φευγαλέες ή λίγο πολύ παρατεταμένες αποκλίσεις. Η σύγκρουση μεταξύ των γενεών περιλαμβάνεται στα προβλήματα αυτής της διάστασης, που δημιουργούν ένα είδος ρωγμής στη γενεαλογική συνέχεια και καθιστούν δυσκολότερο επίσης το άνοιγμα προς την κοινότητα των έγγάμων αγίων.

- Οί δυσκολίες που θίγουν την αποστολικότητα συνίστανται στην έλλειψη αγάπης που μια έκδήλωσή της θα μπορούσαμε να δοῦμε στο κλείσιμο του ζευγαριού έναντι του πλησίον και ιδιαίτερα έναντι των παιδιών που καλείται να υποδεχθεί. Το κοινωνικό και οικονομικό κλίμα της χώρας είναι πολλές φορές ανασταλτικό για τέτοια ανοίγματα.

β) Οί τέσσερις λειτουργίες

Ο αγώνας μας επίσης πρέπει να λάβει χώρα και ν' ανοιχτεί στις τέσσερις λειτουργίες του ποιμαντικού έργου της Έκκλησίας: τη μαρτυρία, τη λατρεία, την κοινωνία - επικοινωνία, τη διακονία. Σε κάθε μία από αυτές μπορούμε να προσεγγίσουμε ποιμαντικά τον γάμο και την οικογένεια.

- Να μεταδώσουμε την αλήθεια της Έκκλησίας για αυτά τα δύο μεγέθη. Να ενημερώσουμε τους νέους ως προς την ιερότητα του θεσμού τους (μαρτυρία).

- Να τελέσουμε με άψογο τρόπο τις ιερές ακολουθίες του άρραβώνα και του στεφανώματος. Η όλη τάξη που θα επικρατήσει στις ιεροπραξίες θα βοηθήσει στο να λαμβάνει χώρα μία λατρεία που

να δοξάζει τον Θεό και να είναι στο ύψος του ανθρώπου. Παράλληλα, να βοηθήσουμε να βιώσουν τη λατρεία ως αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς τους (λατρεία).

- Να εισέλθουμε σε αγαθή διαπροσωπική σχέση με όλα τα μέλη της οικογένειας και να αναπαύουμε τους έρχομένους σε αυτήν την κοινωνία και να επικοινωνούμε μαζί τους (κοινωνία - επικοινωνία).

- Να διακονούμε στις υλικές ή και στις πνευματικές τους ανάγκες τους χρείαν έχοντας εκείνους που δεν ανήκουν στην κατηγορία ούτε των έχοντων ούτε των κατεχόντων (διακονία).

γ) Οί τέσσερις αρχές

Αρωγός στο έργο μας αυτό θα έλθει ή δημιουργική εφαρμογή των τεσσάρων ποιμαντικών αρχών σε θέματα γάμου και οικογενείας ήτοι των αρχών της προσλήψεως, της συνεργίας, της έμπειρίας και της φιλοκαλίας.

- Ο,τιδήποτε χρησιμοποιήσουμε, γνώσεις, μεθόδους, τεχνικές, να μπορούν να ένσωματωθούν χωρίς κίνδυνο αποβολής τους λόγω άσυμβατότητας. «Τό άπρόσληπτον και άθεράπευτον» (πρόσληψη).

- Η συνεργασία με τις έπιστήμες και τους έπιστήμονες να είναι σε επίπεδο ανοιχτού και άπευθείας διαλόγου και σεβασμού των ιδιαιτεροτήτων και των όριων (συνεργασία).

- Η έμπειρία πρέπει να θεωρηθεί ως πολύτιμη παρακαταθήκη και οδηγός για την πράξη. Η μακραιώνη έμπειρία της εκκλησιαστικής παραδόσεως, των έξομολόγων - πνευματικών και των χριστιανών συζύγων μπορεί και πρέπει να φωτίσει την ποιμαντική πράξη (έμπειρία).

- Τό αρχέγονον και πρωτόκτιστον κάλλος όπως άνελήφθη και άνεδείχθη από τον ώραϊο κάλλι παρά πάντας ανθρώπους, τον Χριστό, θα έγγυάται και την ωραιότητα του έν γάμω ανθρώπου και θα οδηγεί τό φιλόκαλο ζεύγος σε μία βιοκαλική μεταμόρφωση (φιλοκαλία).

Πολλά άλλα θα μπορούσαν να προστεθούν ακόμα, όπως για παράδειγμα τό σπουδαϊο ζήτημα των ιερατικών οικογενειών, που αποτελούν μια διάμεση κατάσταση μεταξύ μικρής και μεγάλης Έκκλησίας και για τις όποιες πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα και φροντίδα.

Βρισκόμαστε στο τέλος αυτής της διημερίδος που ασχολήθηκε με διαπιστώσεις και προοπτικές σε θέματα γάμου και οικογενείας. Η δική μου ή εισήγηση με τίτλο «Ποιμαντικές προοπτικές για τό γάμο και την οικογένεια» προσπάθησε να θέσει κά-

ποιες άπαρχές διαποιμάνσεως λαμβάνοντας ύπόψη μιὰ μακρὰ ένασχόληση τοῦ εἰσηγητοῦ μετὸ γνωστικὸ αὐτὸ ἀντικείμενο. Ἡ ἐπεξεργασία τῶν ποιμαντικῶν προοπτικῶν θὰ ἀρχίσει πραγματικὰ μετὸ τέλος αὐτῆς τῆς διασκέψεως, ἐκμεταλλεῦμενη τὸ πλούσιο ὕλικὸ τῶν εἰσηγήσεων καὶ τῶν συζητήσεων. Ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ μπορέσει νὰ χαράξει τὴν Ποιμαντικὴ τῆς στὸ ζωτικὸ αὐτὸ χῶρο καὶ νὰ τὴν ἐφαρμόσει πρέπει νὰ προσλάβει ὅλη αὐτὴ τὴν πληροφόρηση πού προσεκομίσθη, νὰ ἱεραρχήσει τὶς πληροφορίες, νὰ βρεῖ τὰ κατάλληλα μέσα γιὰ νὰ τὶς ἀναλύσει καὶ κρατώντας τὴν ἀνάλογη ἀπόσταση ἀπὸ αὐτὲς νὰ ἀτενίσει προοπτικὰ τὸ μέγα ἔργο πού τῆς ἔχει ἀνατεθεῖ.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ μπορέσει νὰ συγκροτήσει ἕνα σῶμα ἀκριβῶν γνώσεων πού νὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὴ συνέχεια μετὰ σοφία καὶ ἰδιαίτερα μετὰ ποιμαντικὴ σοφία γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μεταστωχειωθοῦν σὲ ποιμαντικὴ ζωῆς, γιὰ νὰ ζήσει ὁ γάμος καὶ ἡ οἰκογένεια ὡς μυστήριον ἀγάπης καὶ μικρὴ Ἐκκλησία. Ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία μπορεῖ καὶ ὀφείλει νὰ συγκεντρώσει ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, νὰ τὰ συγκροτήσει σὲ σῶμα καὶ νὰ τὰ ἐνεργοποιήσει κατάλληλα. Ἡ Ποιμαντικὴ εἶναι σὰν τὴν Ποίηση. Καὶ καθὼς ὑποστηρίζει ὁ ποι-

ητῆς «ἡ ποίηση δὲν ἐκφράζει· ἡ ποίηση ποιεῖ» (Γ. Θέμελης). Ἄλλωστε ἔχουμε ἤδη ὀρίσει τὴν Ποιμαντικὴ ὡς ποιητικὴ ζωῆς. Καιρὸς, λοιπὸν, τοῦ ποιῆσαι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιὰ τὴ συγγραφὴ τῆς εἰσηγήσεως ὁ ὁμιλητῆς στηρίχθηκε κυρίως σὲ ἔρευνές του γύρω ἀπὸ τὴν ποιμαντικὴ γάμου καὶ οἰκογενείας. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ κείμενά μας πού χρησιμοποιήσαμε:

- Ποιμαντικὴ προετοιμασία τῶν μελών ὁμίλων (Προετοιμασία ἀγάπης). Συμβολὴ εἰς τὴν Ποιμαντικὴν Θεολογίαν, Ψυχολογίαν καὶ Κοινωνιολογίαν. Ἀθῆναι, Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, 1971, 173 σ. (δ.δ.).

- Γάμος καὶ οἰκογένεια στὴ Θεολογία καὶ τὴν Ποιμαντικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, στὸ Περ. Κοινωνία, Ὀκτ. - Δεκ. 1982, τεῦχ. 4, σ. 373-382.

- Ποιμαντικὴ γάμου καὶ οἰκογενείας πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ 21ου αἰῶνα, Εἰσηγήσεις στὸ θεολογικὸ συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας, Ἀμαλιάδα 22-23 Φεβρουαρίου 1997, Ἐκδ. Ἱ. Μ. Ἡλείας, Ἀθήνα 1999, 71 σ.

- Ποιμαντικὴ γάμου, οἰκογενείας καὶ ἰσότητος τῶν δύο φύλων, Ἀθήνα 2004, 477 σ.

Συγκρότηση Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια

Μὲ ἀπόφαση τῆς Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων συγκροτήθηκε Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ σύνταξη σχεδίου νόμου γιὰ τὴν τροποποίηση τῶν διατάξεων πού ἰσχύουν γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ: τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ὡς Πρόεδρο, τὸν κ. Κων. Μπακάλη, Πρόεδρο Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὡς ἀναπληρωτὴ Πρόεδρο καὶ μέλη τους: κ. Ἀθ. Κυριαζῆ, Εἰδικὸ Γραμματέα Πανεπιστημιακῆς Ἐκπαίδευσης τοῦ ΥΠΕΠΘ, κ. Ἀν. Μαρίνο, Ἐπίτιμο Ἀντιπρόεδρο τοῦ Σ.τ.Ε. καὶ Εἰδικὸ Ἐπιστημονικὸ Σύμβουλο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κ. Σπ. Τρωιάνο, Ὁμότιμο Καθηγητὴ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κ. Χ. Χρυσανθάκη, Καθηγητὴ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ κ. Π. Φουντεδάκη, Ἀναπληρώτρια Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου. Καθῆκοντα Γραμματείας τῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἀσκοῦν ὁ Ἀρχιμ. κ. Κύριλλος Μισιακούλης, Ἀ' Γραμματέας - Πρακτικογράφος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ κ. Εὐγ. Ἀνίνου, ἐκπαιδευτικὸς κλάδου ΠΕ2 Φιλολόγων, ἀποσπασμένη στὴν Κ.Υ. τοῦ ΥΠΕΠΘ. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ὀλοκληρώσει τὸ ἔργο τῆς τὸ ἀργότερο, μέσα σὲ πέντε μῆνες.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΓΝΩΣΕΩΣ

Για αιώνες ή μόνη Ποιμαντική τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὑπῆρξε ἡ Λατρεία της. Σήμερα ἀσφαλῶς διεξάγεται ποιμαντικό ἔργο με πλῆθος ἄλλων τρόπων. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ γενίκευση τῶν θεολογικῶν σπουδῶν μᾶς ἔχει μάθει νὰ θεωροῦμε τὴν Ποιμαντική καὶ τὴ Λατρεία ὡς ξεχωριστοὺς τρόπους ζωῆς καὶ φανερώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Συνδέονται αὐτά, λοιπόν, στὴν ἐποχὴ μας; Μπορεῖ ἀκόμη ἡ Λατρεία νὰ λειτουργεῖ καὶ ὡς Ποιμαντική; Νομίζω ναί.

Κατ' ἀρχὴν, ὁ τρόπος καὶ τὸ ἦθος με τὸ ὅποιο λαμβάνει χώρα ἡ Λατρεία ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἐνισχύει ἢ νὰ ὑπονομεύει τὴν ὑπόλοιπη Ποιμαντική τοῦ κληρικοῦ. Ὁ τρόπος καὶ τὸ ἦθος τῆς Λατρείας μας πληροφοροῦν τὸν πιστὸ ἂν ἐννοοῦμε αὐτὰ πού λέμε καὶ πράττουμε ἢ ὄχι. Χωρὶς ὑπερβολή, κάποιον ἀπὸ μᾶς με τὸν τρόπο πού λειτουργοῦμε ἀκυρώνουμε τὸν ὑπόλοιπο ποιμαντικό μας κόπο. Ἡ ἀδιαφορία, ἡ νωχελικότητα, τὸ ἄγχος, ἡ ἀνευλάβεια, ἡ βιασύνη, ἡ θεατρικότητα καὶ πλείστα ἄλλα χαρακτηριστικά, ἀπθωοῦν τὴν ψυχὴ τοῦ πιστοῦ ἢ τὸν καθιστοῦν ἀπρόθυμο νὰ δεχθεῖ τίς ἄλλες ποιμαντικές μας προσπάθειες, χωρὶς πάντοτε νὰ γνωρίζει τὴν αἰτία. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, κληρικοί πού δὲν ἔχουν τίς δυνατότητες νὰ ἀσκήσουν ἐξομολόγηση ἢ κήρυγμα ἢ ἄλλους τρόπους Ποιμαντικῆς, ἐπειδὴ λειτουργοῦν ἐκκλησιολογικά καὶ με πραγματικὴ εὐλάβεια, ἐμπνέουν καὶ καθοδηγοῦν.

Ἐξ ἄλλου ὁ τρόπος καὶ τὸ ἦθος τῆς Λατρείας μας ἐπιτρέπουν στὸν πιστὸ νὰ ἀντιληφθεῖ ἂν καταλαβαίνουμε τὰ λόγια πού προφέρουμε. Λάθη κατὰ τὴν ἀνάγνωση, ἰδίως ὅταν οἱ πιστοὶ κρατοῦν βιβλία καὶ παρακολουθοῦν τὰ λεγόμενα, μᾶς ἐκθέτουν ἀνεπανόρθωτα ὡς ἀνεπαρκεῖς ὑπαλλήλους καὶ διεκπεραιωτές. (Κάποτε πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦμε σοβαρὰ με τὸ ἀνεπίτρεπτο φαινόμενο οἱ λειτουργοὶ μας νὰ μὴν καταλαβαίνουν τί διαβάζουν).

Ἄλλος δρόμος μέσα ἀπὸ τὸν ὅποιο ποιμαίνουμε διὰ τῆς Λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἀντίληψη πού διαθέτουμε γι' αὐτήν. Τὴν αἰσθανόμαστε ὡς ἀπὸ κοινῆς ἐνέργεια ἐνὸς Σώματος ἢ ὡς μαγικὴ ἐκτέλεση λόγων καὶ πράξεων πού «ἐλκύουν Χάρι»· Ὅποιο ἀπὸ τὰ δύο συμβαίνει ἀνάλογη θρησκευτικὴ προάγει τὴν ψυχὴ τοῦ πιστοῦ. Καὶ ἂς θυμόμαστε πὼς ἡ ἔξοδος ἀπὸ τὴ μαγικὴ θρησκευτικὴ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον φλέγοντα ποιμαντικὰ ζητούμενα τῆς ἐποχῆς μας.

Τέλος, μία ἄλλη διάσταση ἀποτελοῦν τὰ βρέφη καὶ τὰ νήπια, τὸ μέλλον δηλαδὴ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐχομε ἀναρωτηθεῖ

ποτέ ποιά εἶναι ἡ Ποιμαντικὴ τῶν βρεφῶν καὶ τῶν νηπίων; Σὲ μιὰ ἡλικία πού ἡ διάνοια δὲν ἔχει ἀκόμη ἀναπτυχθεῖ, ἡ μόνη πρόσβαση πού διαθέτουμε σὲ αὐτὰ εἶναι οἱ αἰσθήσεις καὶ τὰ συναισθήματα. Τὰ βρέφη καὶ τὰ νήπια ποιμαίνονται με ὅ,τι ἀκοῦν καὶ βλέπουν, με ὅ,τι μυρίζουν καὶ γεύονται.

Ἔτσι ἡ Λατρεία μας ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ποιμαίνει βρέφη καὶ νήπια στὸ βαθμὸ πού τοὺς προσφέρει ἐρεθίσματα κάλλους, τὰ ὅποια ἐγγράφονται ἀνεξίτηλα μέσα τους. Εἶναι τραγικὸ ὅτι δὲν θὰ μάθουμε ποτέ πόσα μελλοντικὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας διώχνουμε με τὴν βαρβαρικὴ χρῆση τῶν μεγαφῶνων πού κάνουν τὴν Λατρεία νὰ τὰ ἐκνευρίζει ἀντὶ νὰ τὰ γαληνεύει. Ἡ ὀραιότητα τῶν εἰκόνων, ἡ ὁμορφὴ ψαλμωδία με τὴ διακριτικὴ χρῆση τῶν μικροφῶνων, τὸ ἐκλεκτὸ θυμίαμα, τὸ προσεκτικὰ ἐπιλεγμένο νᾶμα, συμβάλλουν στὴν εὐμενῆ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὴ νεαρὴ ψυχὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητος. Οἱ βάσεις αὐτές, σὲ συνδυασμὸ με τὴν ἔγκαιρη Βάπτισμα τοῦ βρέφους ὥστε νὰ μὴν τοῦ δημιουργηθοῦν δυσάρεστες ἐμπειρίες (κάτι γιὰ τὸ ὅποιο χρειάζεται νὰ πεισθοῦν οἱ γονεῖς ἀπὸ ἐμᾶς), κάνουν τὸν μικρὸ ἄνθρωπο νὰ αἰσθάνεται τὴν Ἐκκλησία ὡς σπίτι του καὶ τοῦ ἐμφυτεύουν ἀναμνήσεις στὸ ὑποσυνείδητό του πού θὰ ἀποβοῦν πολὺτιμες σὲ ὥρες δύσκολες.

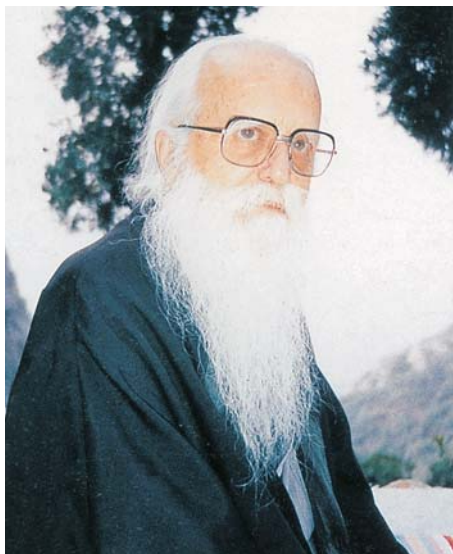
Ὁφείλουμε νὰ παραδεχθοῦμε πὼς ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ μόνη ἀπὸ ὅλες τίς θρησκείες καὶ ὁμολογίες τοῦ τόπου μας ὅπου δὲν εἶναι ποιμένες ὅλοι οἱ λειτουργοὶ της. Στὴν πλειονότητά τους ἀσκοῦν Λατρεία ἀλλὰ ὄχι ἄλλους τρόπους ποιμαντικῆς. Στὶς ἄλλες θρησκευτικὲς κοινότητες, με μικρὸ ἀριθμὸ πιστῶν, κάθε θρησκευτικὸς λειτουργὸς εἶναι αὐτονόητο νὰ ἀσκεῖ ποιμαντικὸ ἔργο. Σὲ μερικὸς ἀπὸ ἐμᾶς αὐτὸ μετατρέπεται σὲ ἄλλοθι ἐφησυχασμοῦ: ἄλλοι συλλειτουργοὶ μας εἶναι ἀρμόδιοι γιὰ τὴν Ποιμαντικὴ, ἐμεῖς ἀρκεῖ νὰ τελοῦμε τίς Ἀκολουθίες.

Ὅμως ὄχι. Μὲ ὅ,τι καὶ νὰ πράξουμε ποιμαίνουμε. Δὲν ἐπιλέγουμε ἂν θὰ ποιμαίνουμε ἀλλὰ πὼς θὰ ποιμαίνουμε. Δηλαδὴ (γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξεως) κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν γινόμαστε οἱ ὁδηγοὶ πού ὑποδεικνύουμε στὸ ποίμνιό μας τοὺς κατάλληλους τόπους γιὰ θεῖα τροφή καὶ ξεδιψασμα, τοὺς δρόμους πρὸς τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τραγικὴ ἀντίφαση ἀποτελεῖ νὰ γίνεται ἡ Λατρεία μας ἐμπόδιο γιὰ τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καθοδήγηση πρὸς ἄλλους δρόμους.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΙ

Μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης (β')

Τοῦ Διακ. Γρηγορίου Νανακούδη

Τὸ ὑμνογραφικὸ τοῦ ἔργου

Τὸ ἔργο τοῦ γέροντα Γερασίου εἶναι ὄντως μέγα καὶ ἐπιβλητικό. Ὑπερβαίνει τὶς δύο χιλιάδες ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀκολουθιῶν, Παρακλητικῶν Κανόνων, Χαιρετισμῶν, Κανόνων, Κοντακίων, Ἀπολυτικίων, Μεγαλυ-

ναρίων κ.λπ., ὑμνογραφημάτων τὰ ὁποῖα συνέθεσε ὁ κατὰ τὸν καθηγητὴ Π.Β. Πάσχο «ἀσκητικὸς οὗτος καὶ μελίρρυτος ἔρωδιὸς τῶν χρόνων μας». Τὸ ὀγκωδέστατο τοῦτο ἔργο εἶναι καταχωρισμένο σὲ 48 δερματόδετους τόμους ὁ παλαιότερος τῶν ὁποίων ἀνάγεται στὸ ἔτος 1931 καὶ ὁ τελευταῖος στὸ ἔτος 1991, μὲ ἔσχατο τῶν ἔργων τοῦ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τοῦ Νέου (28 Νοεμβρίου) τὴν ὁποία ἔγραφε μέχρι τὶς τελευταῖες ὥρες τῆς ἐπιγείου βιοτῆς του. Κατὰ τὸν βιογράφο τοῦ Ἀρχιμ. π. Γεώργιο Χρυσοστόμου (βλ. Τὸ ἔργον τοῦ ὑμνογράφου Γερασίου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ἀρχιμ. Γ. Χρυσοστόμου, Εὐρετήρια, ἐκδ. Ὁργανισμὸς Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης, Θεσ/νίκη 1997) τὸ πρῶτο ἔργο τοῦ γέροντα εἶναι ἓνας κανὼν πρὸς τὴν Θεοτόκο σὲ ἤχο πλ. δ' καὶ τοποθετεῖται χρονολογικὰ πρὸ τοῦ ἔτους 1931. Κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ ἰδίου ὅταν ὁ λόγιος Μητροπολίτης Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας τὸν εἶδε εἶπε: «Ἄριστος Κανὼν, γλωσσικὸν ἰδιώ-

μα θαυμάσιον, ὠραῖον, οὐδὲν σφάλμα. Νὰ ἐπιδοθεῖς καὶ νὰ συνεχίσῃς».

Ἡ ἀφορμὴ ποὺ προβαίνει στὴ σύνταξη μιᾶς Ἀκολουθίας εἶναι συνήθως τὸ αἶτημα κάποιας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, μοναστηρίου ἢ καὶ ἰδιωτῶν ἢ ἀκόμη καὶ ἡ προσωπικὴ του ἐπιθυμία καὶ ἀφόρμηση. Βασικὴ ἀρχὴ του εἶναι ἡ σαφὴς γνώση τῶν γεγονότων ποὺ συνδέονται μὲ τὸ ὑμνούμενο πρόσωπο ἢ τὴν ὑπόθεση τῆς ἐορτῆς. Τὴ μελέτη βέβαια τῶν βιογραφικῶν καὶ ἄλλων δεδομένων ἀκολουθεῖ ἡ προσευχή.

Σχετικὰ μὲ τὶς ἀρχές ἢ ἀρετὲς ποὺ διέπουν τὸ περιεχόμενο τῶν ποιημάτων του, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ ποιήσή του ἔχει μιὰ ἐπιβλητικὴ καὶ ὑποβλητικὴ ἐπισημότητα. Ὁ χαρακτήρας καὶ τὸ ὕφος τῶν ποιημάτων δὲν ξεφεύγουν ἀπὸ τὰ ἐπιτρεπτὰ ὅρια. Ἡ γλώσσα του δὲν αἶρεται σὲ ὕψος ἀπρόσιτο γιὰ τὸν ἀπλοῖκό καὶ ἀπαίδευτο. Τὴν ποιήσή του χαρακτηρίζει ἡ δύναμη καὶ ὁ πλοῦτος τῶν εἰκόνων. Ὁ ἴδιος προσδιορίζει τὶς ἀρχές τοῦ ὑμνογράφου: «...νὰ εἶναι σύντομος καὶ σαφὴς, νὰ μὴ παλιλλογεῖ, νὰ χρησιμοποιοῖ τὰς ἀναλόγους εἰκόνας καὶ ἐξάρσεις, καὶ γενικῶς νὰ δίδει ζωὴν εἰς τὰ παραγόμενα ἄσματα...». Καὶ συνεχίζει: «Ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ὑμνογραφίαν πρέπει νὰ ἔχει μελέτην τὴν Ἁγίαν Γραφήν, νὰ ἐντρυφᾷ εἰς τοὺς θησαυροὺς τῶν πατερικῶν συγγραμμάτων, νὰ ἔχει εἰσδύσει εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ζωῆς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, νὰ γνωρίζῃ τὸ ἔργον τῶν Ἁγίων Συνόδων καὶ τὰς ἀνατραπίδας αἱρέσεις, καὶ γενικῶς ὅσον εἶναι βεβαίως δυνατόν, τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, διότι ὅλων αὐτῶν ἡ γνώση θὰ τοῦ δίδῃ τὴν κατάλληλον ἐν καιρῷ ὕλην διὰ τὸ περαιτέρω ἔργον του».

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ

Μια γιορτή για τὰ παιδιά τῶν ἱερέων

Μια πρωτότυπη ἐκδήλωση στάθηκε ἡ ἀφορμὴ γιὰ τὸ κείμενο αὐτό. Στους φιλόξενους κήπους τοῦ Ἀρσακείου, στὸ καταπράσινο προάστιο τοῦ Ψυχικοῦ, τὸ Γραφεῖο Νεότητος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διοργάνωσε τὴν Κυριακὴ, 15 Μαΐου 2005, μιὰ ἐκδήλωση γιὰ τὰ παιδιά τῶν ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τιμώμενα πρόσωπα, ὅπως ἦταν φυσικό, ἦταν τὰ νεώτερα μέλη τῶν ἱερατικῶν οικογενειῶν: τὰ παιδιά. Γέμισε ὁ χώρος ἀπὸ παιδικές φωνές. Ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἡλικίας ἀπὸ μερικῶν μηνῶν ὡς 17 ἐτῶν, συμμετείχαν στὴν ξεχωριστὴ αὐτὴ γιορτὴ.

Ἡ προσέλευση ἦταν ἐντυπωσιακὴ. Πολύτεκνες ἀρκετές ἱερατικὲς οικογένειες ὡς γνωστόν, ἔφταναν στὸν χῶρο μὲ πολυμορφικὰ αὐτοκίνητα – μικρὰ... λεωφορεῖα. Στὴν ὑποδοχὴ παραλάμβαναν τὰ καρτελάκια μὲ τὰ ὀνόματά τους καὶ τὰ φοροῦσαν στὸ στῆθος τους. Κάθε παιδί κι ἓνα καρτελάκι μὲ τ' ὄνομά του, γιὰ νὰ διευκολύνεται ἡ ἀναγνώριση καὶ ἡ ἐπικοινωνία. Κάθε παιδί καὶ μιὰ μοναδικὴ προσωπικότητα. Κάθε παιδί κι ἓνα τιμώμενο πρόσωπο σ' αὐτὸ τὸ χαρούμενο πανηγύρι.

Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ πρεσβυτέρους πού τὰ συνόδευαν κάθησαν γιὰ λίγο ἤσυχοι στὴν ἄκρη... Εἶχαν πολλὰ νὰ ποῦν μεταξύ τους. Δέν ἔχουν πολὺ συχνὰ τέτοιες εὐκαιρίες γιὰ νὰ βρεθοῦν, νὰ γελάσουν μαζί, νὰ μοιραστοῦν προβληματισμούς, νὰ κουβεντιάσουν μὲ ἄνεση καὶ... (γιατί ὄχι;) νὰ παίξουν. Χωρὶς τὸν κίνδυνο νὰ κατηγορηθοῦν ἀπὸ ὑπερευσεβεῖς γιὰ τὴν στοιχειώδη ἀνθρώπινη ἀπόλαυση, τὴν ἀνόθευτη ψυχαγωγία.

Λίγο πιὸ κάτω, διάφορα παιχνίδια –ἀπλὰ κι ὁμως διασκεδαστικὰ– περίμεναν τοὺς μικροὺς φίλους μας. Χωρίστηκαν σὲ ὀμάδες καὶ ἔπαιξαν σκυταλοδρομία, «ξύρισαν» μπαλόνια, ἔντυσαν «μούμιες», φύσηξαν ἓνα «φτερό στὸν ἄνεμο», προσπάθησαν νὰ ἀποφύγουν μπαλόνια – «μέδουσες», ἔπαιξαν μῆλα... Ψυχὴ τῆς διοργάνωσης ὁ π. Εὐάγγελος Μαρκαντώνης, γιὸς ἱερέα ὁ ἴδιος καὶ συνεργάτης του, νέοι ἐθελοντὲς τοῦ Γραφείου Νεότητος.

Ὁ π. Εὐάγγελος μᾶς εἶπε: «Ὅταν ἤμουν παιδί, ἔβλεπα διάφορες ὑπηρεσίες νὰ ὀργα-

Τοῦ Ἰωάννη Γ. Ζαμπέλη

νώνουν γιορτὲς γιὰ τὰ παιδιά τῶν ὑπαλλήλων τους καὶ νὰ τοὺς παρέχουν διάφορες ἀπολαβές. Ζήλευα πού δέν ἔκανε κάτι ἡ Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία καὶ γιὰ μᾶς, τὰ παιδιά τῶν ἱερέων. Τώρα πού μεγαλώσαμε, προσπαθοῦμε νὰ κάνουμε κάτι γιὰ τὰ δικά μας παιδιά. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ, 5 χρόνια τώρα, ἔχει γίνει θεσμὸς γιὰ τὸ Γραφεῖο Νεότητος».

Ἀσφαλῶς συνδυάστηκε καὶ «τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου». Ἐνας πλούσιος μπουφές, στρωμένος, περίμενε μικροὺς καὶ μεγάλους. Καί, βέβαια, τιμήθηκε δεόντως...

Τὴν κατάλληλη ὥρα ἀκούστηκε ἀπ' τὸν μικρὸ караγκιόζοπαίχτη Ἡλία Μαρκαντώνη, μαθητὴ τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ, τὸ: «Ἡ παράσταση ἀρχίζει». Ἐνῶ εἶχε ἤδη σουρουπώσει, ἀκούστηκε τὸ καμπανάκι καὶ οἱ ἀγαπημένες φιγούρες τοῦ θεάτρου σκιῶν κινήθηκαν μὲ χάρη στὸν μπερντέ, συμμετέχοντας στὸ «Πανηγύρι τοῦ Καραγκιόζη». Ὁ Καραγκιόζης δέν παρέλειψε νὰ καλωσορίσει ξεχωριστὰ τοὺς ἱερεῖς, τὶς πρεσβυτέρους καὶ τὰ παιδιά τους στὸ Ἀρσάκειο.

Σὰν ἐπιστέγασμα τῆς βραδιάς, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς π. Θωμᾶς Συνοδινὸς μοίρασε δῶρα σὲ ὅλα τὰ παιδιά, διαλεγμένα ἀνάλογα μὲ τὶς ἡλικίες τους, δειχνοντας ἔμπρακτα τὴν στοργὴ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης γιὰ τοὺς ἀμεσώτερους συνεργάτες τους, τοὺς ἱερεῖς καὶ τὶς οικογένειές τους.

Ἀπ' τὴν πλευρὰ του, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Νεότητος π. Ἀντώνιος Καλλιγέρης διαβεβαίωσε τοὺς ἱερεῖς πὼς τὸ Γραφεῖο στέκεται δίπλα τους, ἀδελφικὰ καὶ ἀγαπητικὰ, ὑποσχόμενος ὅτι θὰ ὀργανωθεῖ καὶ πάλι μιὰ τέτοια ἐκδήλωση, τὸ ἐρχόμενο ἔτος.

Ἄν ἀναφερόμαστε στὴν ὁμορφὴ καὶ καλοστημένη αὐτὴ ἐκδήλωση, δέν εἶναι ἀπὸ εἰδησεογραφικὸ ἐνδιαφέρον. Ἀπλὰ βρίσκουμε πολὺ καλὴ τὴν ἰδέα κάθε Ἱ. Μητρόπολη νὰ δημιουργήσει τέτοιες ἀνθρώπινες, ψυχαγωγικὲς εὐκαιρίες γιὰ τοὺς κληρικούς καὶ τὶς οικογένειές τους. Ἀσφαλῶς, οἱ Ἐπίσκοποι θὰ εὐλογήσουν ἀνάλογες πρωτοβουλίες καὶ τὰ κατὰ τόπους Γραφεῖα Νεότητος μὲ χαρὰ θὰ ὀργανώσουν τέτοιες ὠφέλιμες ἐκδηλώσεις.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

ΣΤΕΓΗ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Όπως μάς πληροφορεί στις 13.6.2005 ή εβδομαδιαία έφημερίδα «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ», που διανέμενεται δωρεάν στους σταθμούς του ΜΕΤΡΟ, τον Οκτώβριο αναμένεται να λειτουργήσει στην Αθήνα ο ξενώνας φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και των παιδιών τους. Το έργο έχει αναλάβει η Μ.Κ.Ο., «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» που έχει συσταθεί από την Εκκλησία της Ελλάδος. Πρόκειται για ένα κτήριο 80 τ.μ., το οποίο θα έχει την δυνατότητα να φιλοξενεί γυναίκες από το εξωτερικό που βρέθηκαν στην Ελλάδα με τη βία και έπεσαν θύματα κακοποιήσεως. Στους έξι ορόφους του κτιρίου οι γυναίκες αυτές θα έχουν ψυχολογική και νομική υποστήριξη, ενώ ο γενικότερος στόχος είναι η επανένταξη στην κοινωνία ή και ο επαναπατρισμός τους, έφ' όσον το επιθυμούν. Το κόστος του έργου ανέρχεται στα 1.360.000 ΕΥΡΩ. Από αυτά τα χρήματα το 1.000.000 ΕΥΡΩ προέρχεται από κονδύλια της Υπηρεσίας Διεθνούς Ανάπτυξης και Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών και τα 360.000 ΕΥΡΩ από την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ. Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι το έργο υλοποιείται όχι σε ένα παλιό κτήριο που αναπαλαιώνεται, αλλά σε ένα ολοκαίνουργιο που κατασκευάστηκε για αυτό τον σκοπό στην περιοχή της Κυψέλης. Πρόκειται, δηλαδή, για μία ακόμη επιτυχημένη συνεργασία της Εκκλησίας με την Πολιτεία με συγκεκριμένο στόχο την αντιμετώπιση του διεθνούς προβλήματος της έκμεταλλεύσεως γυναικών από σύγχρονους δουλεμπόρους (trafficking). Δυστυχώς ή χώρα μας

λόγω της γεωγραφικής της θέσεως είναι ο πρώτος επίσημος προορισμός για τα θύματα σωματεμπορίας, δηλαδή για γυναίκες που προέρχονται από τις χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης. Η Εκκλησία μας δείχνει για άλλη μία φορά την ευαισθησία της για τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα της Ελλάδος και της Ανθρωπότητας.

Ο ΘΕΟΣ, ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΕΝΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙ

Οι Έλληνες πιστεύουν μαζικά στον Θεό, προβληματίζονται έντονα για την έννοια και τον σκοπό της ζωής, θεωρούν ότι είναι καθήκον τους να προστατεύουν την φύση, αλλά δεν είναι πολύ ικανοποιημένοι από την καθημερινή ζωή τους. Αυτό καταγράφει ο ήμερήσιος Τύπος (ίδη ΑΥΓΗ, 14.6.2005) με βάση την δημοσκόπηση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, την γνωστή ως «Ευρωβαρόμετρο». Η πρόσφατη αυτή δημοσκόπηση με αντικείμενο έρευνας τις κοινωνικές αξίες των Ευρωπαίων καταδεικνύει ότι οι

Έλληνες σε συντριπτική πλειοψηφία δηλώνουν ότι πιστεύουν στον Θεό. Συγκεκριμένα το 81% των Ελλήνων δηλώνει ότι πιστεύει στην ύπαρξη του Θεού, και καταγράφουμε ένα από τα υψηλότερα ποσοστά μέσα στην Κοινότητα, ή οποία έχει μέσο όρο «πίστης» 52%. Πιο πιστοί από τους κατοίκους της Ελλάδος δηλώνουν οι Μαλτέζοι με 95% και οι Έλληνες της Κύπρου. Άρα ο συνδυασμός Ελλάδος και Κύπρου δείχνει ότι το ελληνορθόδοξο Γένος μας βρίσκεται στην δεύτερη θέση πανευρωπαϊκά ως προς τον σεβασμό του προς τον Θεό.

Συνεχίζονται οι εργασίες για την ολοκλήρωση του ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.

Τὸ καθήκον τῶν κληρικῶν, τῶν κατηχητῶν καὶ τῆς διοικούσης Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἀξιολογήσουμε αὐτὴ τὴν ἐνδιάθετη στροφή τῶν συμπατριωτῶν μας πρὸς τὸν Θεὸ καὶ νὰ τὴν ἐντάξουμε μέσα στὸ Ὁρθόδοξο ἐκκλησιαστικὸ πλαίσιο. Ἀπὸ τὴν ἴδια δημοσκόπηση προκύπτει ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἐπιφυλακτικὴ ἔναντι τῶν ἐκτρώσεων. Συγκεκριμένα τὸ 73% τῶν Ἑλλήνων –ἐρχόμαστε μετὰ τοὺς Μαλτέζους– θεωρεῖ ὅτι εἶναι πολὺ σημαντικὴ ὑπόθεση «ἡ προστασία τῆς ἀξιοπρεπείας κάθε παιδιοῦ πού δὲν ἔχει γεννηθεῖ (ἔμβρυο). Εὐχάριστα τὰ συμπεράσματα τῆς ἐρεύνης, ἐκεῖνα τοῦλάχιστον πού ἀφοροῦν στὴν ἔντονη ἐπίδραση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ἀξιῶν καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ χώρα μας διαφοροποιεῖται στὸν τομέα αὐτὸ ἀπὸ πολλές ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες καὶ τοῦτο πρέπει νὰ τὸ λάβουν σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν τους ὅσοι μᾶς προτείνουν τὴν μεταφύτευση ἀποτυχημένων μεθόδων ἀπὸ ἄλλες χώρες γιὰ τὴν ρύθμιση τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

ΤΟ «ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ» ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Στις 14 Ἰουλίου ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ μεγάλου Πατερικοῦ συγγραφέως τοῦ 18ου αἰῶνος, τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου. Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἐν Ἀγρυπνίαις» τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου Μπιζαούρη, ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων-Πετρακῆ παραθέτουμε ἕνα σχετικὸ ἀπόσπασμα ὁμιλίας, ἡ ὁποία ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν Ἱερά Ἀγρυπνία τῆς 13ης πρὸς 14ῆ Ἰουλίου 2003: «... Ἐλεγχόμαστε καὶ ὅλοι ἐμεῖς, οἱ ὅποιοι ζώντας σὲ καθστῶς ἐλευθερίας καὶ ἐπαρκείας καὶ ἔχοντας ἐξασφαλίσαι τὸ ἀμέριμνο ἀπὸ πολλὰς ὑποχρεώσεις, δὲν ἐργαζόμαστε παρ' ὅλα αὐτὰ οὔτε τόσο πολὺ, οὔτε τόσο ἀποδοτικὰ, ὅσο ὁ γίγας αὐτὸς τοῦ πνεύματος, ὁ πολὺς Νικόδημος. Ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καὶ συνεχόμεθα εἰδικότερα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι σὲ καθστῶς δουλείας, μετὰ τὸν ἄπιστο κατακτητὴ νὰ καταδυναστεύει καὶ νὰ ἀστυνομεύει ἀσφυκτικὰ τοὺς ραγιαδες, ὁ Ὁσιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης τόλμησε καὶ ἔδωσε εἰς τὸν Ἑλληνισμό ἕνα βι-

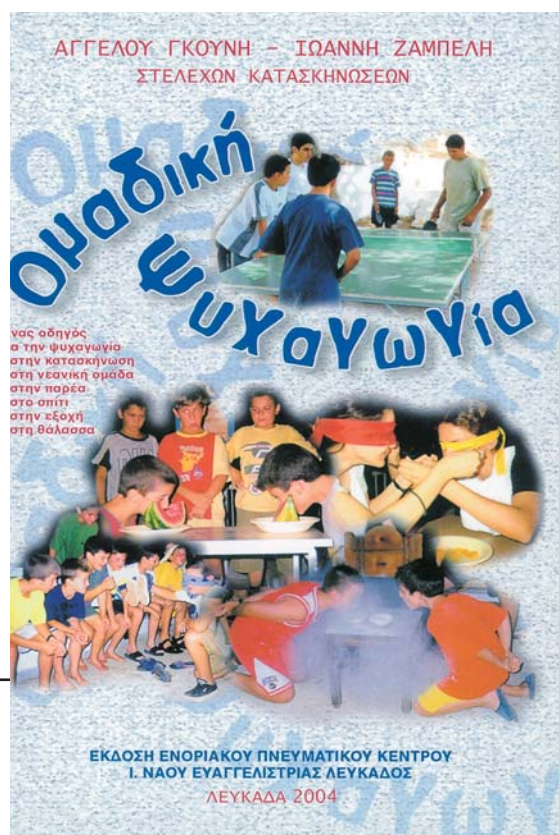
βλίον μοναδικὸ εἰς τὴν πνευματικότητά του, ἀλλὰ καὶ ἐθνεγερτικὸ καὶ ἥρωικὸ εἰς τὴν βίαση του. Τόλμησε νὰ συγγράφει καὶ νὰ ἐκδώσει τὸ **Νέον Μαρτυρολόγιον**, ἕνα βιβλίον ὅπου περιέγραφε τὰ μαρτύρια καὶ τὴν ἄθληση τῶν συγχρόνων τοῦ ἡρώων τοῦ Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ τῆς πατρίδος. Τῶν ἀγίων Νεομαρτύρων, δηλαδὴ ὅσων μαρτύρησαν κατὰ τὰ ἔτη τῆς πικρῆς δουλείας ὁμολογοῦντες Χριστόν. Καὶ εἶναι οἱ Νεομάρτυρες οἱ μεγαλύτεροι ἀντιστασιακοὶ πού ἔχει ἀναδείξει τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων, ἀκριβῶς διότι μετὰ τὴ θυσία τοὺς πότισαν τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ ἐξiléωσαν τὸν Κύριον τῆς δόξης ὥστε νὰ ὑπογράψαι κατόπιν τὴν ἐλευθερία τῆς πατρίδος καὶ νὰ τιμήσει τὴν ὑπογραφή Του αὐτῆ, ἀναδεικνυόντάς μας ἀνεξάρτητο κράτος».

ΜΝΗΜΗ ΦΩΤΙΟΥ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Σαραντα χρόνια πέρασαν πού ἔφυγε ἀπὸ κοντὰ μας ὁ κύρ Φώτης Κόντογλου. Ἦταν στὶς 13 Ἰουλίου τοῦ 1965 ὅταν ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ἡ μεγάλη αὐτὴ μορφή τῆς Ὁρθοδόξου ἀγιογραφίας καὶ τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Ἦταν πιστὸ τέκνον τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ Μικρασιάτης Κόντογλου. Ἀγάπησε τὴν παράδοση καὶ τὴν πονεμένη Ρωμιοσύνη καὶ ἀγωνίσθηκε μετὰ κάθε τρόπο γιὰ νὰ μὴν χάσουμε τὴν ἑλληνορθόδοξη ταυτότητά μας. Ὁ ἐλάχιστος φόρος τιμῆς στὴ μνήμη του θὰ ἦταν νὰ διαβάσουν τὰ βιβλία του: Πέδρος Καζιάς, «Βασάντα», «Τὸ Ἀἶβαλί, ἡ πατρίδα μου», «Μυστικὰ Ἄνθη», «Ἡ Πονεμένη Ρωμιοσύνη», «Σημεῖον Μέγα», «Ταξίδια», «Ἐκφρασις» καὶ τόσα ἄλλα. Μοσχοβολοῦν λιβάνι καὶ ἀγιοκέρι οἱ σελίδες τῶν βιβλίων του, μᾶς εἰσάγει στὴν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα ἢ ζωγραφικὴ του, μᾶς συγκινεῖ ἢ ἀγνόητα τῆς ψυχῆς του. Σπούδασε στὴν Δύση, στὸ Παρίσι, καὶ ἐπιστρέφοντας ἐξετίμησε ἀκόμη περισσότερο τοὺς χυμοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς. Στὴν προτροπὴ τοῦ Ἐλύτη νὰ μνημονεύουμε Διονύσιον Σολωμὸν καὶ Ἀλέξανδρον Παπαδιαμάντη ἐμεῖς προσθέτουμε «καὶ Φώτη Κόντογλου».

ΝΕΑ ΕΦ' ΑΠΑΞ

Όνοματεπώνυμο: Κ.Χ. Α.Μ.Β.: 15691 Συντάξιμα έτη: 44-10-6	Κατηγορία: Γ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 11 Ποσό Έφ' άπαξ: 40.844,41	Όνοματεπώνυμο: Κ.Π. Α.Μ.Β.: 15704 Συντάξιμα έτη: 40-11-20	Κατηγορία: Α' Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 Ποσό Έφ' άπαξ: 47.366,72
Όνοματεπώνυμο: Σ.Π. Α.Μ.Β.: 15692 Συντάξιμα έτη: 36-8-1	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 10 Ποσό Έφ' άπαξ: 42.099,72	Όνοματεπώνυμο: Β.Δ. Α.Μ.Β.: 15705 Συντάξιμα έτη: 50-8-00	Κατηγορία: Α' Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 Ποσό Έφ' άπαξ: 47.533,44
Όνοματεπώνυμο: Α.Γ. Α.Μ.Β.: 15693 Συντάξιμα έτη: 25-6-11	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 10 Ποσό Έφ' άπαξ: 32.569,59	Όνοματεπώνυμο: Α.Π. Α.Μ.Β.: 15706 Συντάξιμα έτη: 25-10-24	Κατηγορία: Δ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 19 Ποσό Έφ' άπαξ: 28.617,43
Όνοματεπώνυμο: Π.Ζ. Α.Μ.Β.: 15694 Συντάξιμα έτη: 26-8-29	Κατηγορία: Δ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 19 Ποσό Έφ' άπαξ: 27.340,66	Όνοματεπώνυμο: Δ.Κ. Α.Μ.Β.: 15707 Συντάξιμα έτη: 28-2-00	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 10 Ποσό Έφ' άπαξ: 42.215,80
Όνοματεπώνυμο: Γ.Χ. Α.Μ.Β.: 15696 Συντάξιμα έτη: 27-11-5	Κατηγορία: Α' Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 Ποσό Έφ' άπαξ: 37.107,47	Όνοματεπώνυμο: Ι.Π. Α.Μ.Β.: 15708 Συντάξιμα έτη: 44-06-00	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 Ποσό Έφ' άπαξ: 45.672,60
Όνοματεπώνυμο: Ν.Π. Α.Μ.Β.: 15697 Συντάξιμα έτη: 41-2-00	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 Ποσό Έφ' άπαξ: 43.789,35	Όνοματεπώνυμο: Ε.Μ. Α.Μ.Β.: 15709 Συντάξιμα έτη: 39-00-29	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 Ποσό Έφ' άπαξ: 45.672,60
Όνοματεπώνυμο: Ι.Κ. Α.Μ.Β.: 15698 Συντάξιμα έτη: 41-00-11	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 Ποσό Έφ' άπαξ: 45.545,48	Όνοματεπώνυμο: Π.Κ. Α.Μ.Β.: 15710 Συντάξιμα έτη: 32-07-10	Κατηγορία: Γ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 11 Ποσό Έφ' άπαξ: 38.466,00
Όνοματεπώνυμο: Γ.Σ. Α.Μ.Β.: 15699 Συντάξιμα έτη: 47-02-17	Κατηγορία: Γ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 11 Ποσό Έφ' άπαξ: 40.369,43	Όνοματεπώνυμο: Θ.Β. Α.Μ.Β.: 15711 Συντάξιμα έτη: 43-02-21	Κατηγορία: Β' Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 Ποσό Έφ' άπαξ: 45.617,48
Όνοματεπώνυμο: Χ.Π. Α.Μ.Β.: 15700 Συντάξιμα έτη: 20-06-01	Κατηγορία Δ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 26 Ποσό Έφ' άπαξ: 17.986,32		
Όνοματεπώνυμο: Σ.Α. Α.Μ.Β.: 15701 Συντάξιμα έτη: 42-03-00	Κατηγορία: Γ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 11 Ποσό Έφ' άπαξ: 38.137,24		
Όνοματεπώνυμο: Κ.Π. Α.Μ.Β.: 15702 Συντάξιμα έτη: 26-06-25	Κατηγορία: Δ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 19 Ποσό Έφ' άπαξ: 27.025,59		
Όνοματεπώνυμο: Γ.Τ. Α.Μ.Β.: 15703 Συντάξιμα έτη: 20-01-04	Κατηγορία: Δ' Μισθολογικό κλιμάκιο: 22 Ποσό Έφ' άπαξ: 19.822,18		

Ώδή στα άμάραντα, στὸν Ἅθωνα, Ἅγιον Ὄρος 2004 Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Χρυσοστόμου

«Στοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀπληστίας, τοῦ κόρου καὶ τῆς ἀνέσεως» ἀφιερώνει τὸ 672 σελίδων πόνημά του γιὰ τὸν Ἅθωνα ὁ συγγραφέας καὶ προσφέρει μὲ «Ἀκραθωνίτικες θεωρήσεις καὶ παρελθοντολογικὲς καταγραφές» μιὰ τόσο ζουμερὴ γεύση τοῦ περιβολιοῦ τῆς Παναγίας, ἀπόσταγμα μιᾶς ζωῆς ὀλόκληρης ἀφιερωμένης, μὰ προπαντὸς βιωμένης ἐκεῖ.

Περιγράφοντας τόπους, τρόπους ζωῆς, πρόσωπα, καταστάσεις πού ὀρισμένοι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἁγιορεῖτες μπόρεσαν νὰ γνωρίσουν ἢ νὰ συνειδητοποιήσουν, μὲ ἓνα τρόπο ἀπλό, ἀνεπιτήδευτο, χαριτωμένο, παρασύρει τὸν ἀναγνώστη σὲ μιὰ διαδρομὴ πού θὰ ἤθελε νὰ μὴν τελειώσει. Δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀπόλαυση τῶν κειμένων, εἶναι καὶ ἡ πνευματικότητα πού τὰ διαπνέει καὶ πού δίνει τὴν εὐκαιρία καὶ σὲ πρὸς τὸ προσωπικὸ «ἔσω» τοῦ ἀναγνώστη περιδιάβαση καὶ ἀποτίμηση, συγκρίνοντας γεγονότα καὶ καταστάσεις τοῦ κόσμου μὲ τὴν ἁγιορείτικη, τὴ μοναστικὴ ζωή. Ἄλλὰ κι αὐτὸ μὲ μιὰ πνευματικὴ χαρὰ πού ξεχειλίζει ἀπὸ κάθε σελίδα, ἀπάντηση στὴ μεμψιμοιρία ὄσων, ἐνῶ δὲν γνώρισαν τούτῃ τὴν ἀγγελικὴ ζωή, καταφέρονται κατὰ τῶν μοναστηριῶν καὶ τῆς μοναστικῆς ζωῆς.

Εἶχα τὴν εὐκαιρία πρόσφατα νὰ βρεθῶ μετὰ ἀπὸ καιρὸ –φεῦ– στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ νὰ ξαναδῶ τὸν συγγραφέα καὶ νὰ ξαναβαπτιστῶ στὰ νάματα τῆς ζωῆς στὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας. Μὲ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχω τὴν αἴσθηση πὼς συνεχίζω νὰ βρίσκομαι ἐκεῖ καὶ μετρῶ τὸν καιρὸ γιὰ νὰ ξαναβρεθῶ προσκνητῆς μὲ «μνήμη καὶ νοσταλγία» στὰ ὄντως «ἀμάραντα» τοῦ Ὄρους.

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

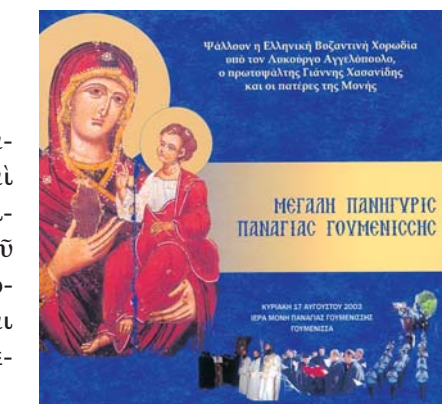

«Μεγάλῃ Πανηγυρῖς Παναγίας Γουμενίσσης»

Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Γουμενίσσης

Ὁ Ὀρθόδοξος λαὸς μας νοιώθει βαθύτατη εὐλάβεια γιὰ τὴν Παναγιά μας «τὴν Τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ...» Χαίρεται νὰ ἀκούει καὶ νὰ ψάλλει ὕμνους καὶ ὠδὲς πού ἐκφράζουν τὸ ἐντονότατο αὐτὸ συναίσθημά του. Ἰδίως ἀπὸ τὴν πρώτη μέχρι καὶ τὴν δεκάτη τρίτη τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ Σάββατα καὶ τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως, σπεύδει στὶς ἐκκλησιᾶς μας ὅπου ψάλλονται ἐναλλάξ ὁ μικρὸς καὶ ὁ μεγάλος παρακλητικὸς κανόνας στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο.

Ὁ ψηφιακὸς δίσκος περιλαμβάνει ἐπιλεγμένα τμήματα ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τῆς Πανηγύρεως, δηλαδὴ τὸν ἑσπερινό, τὸν ὄρθρο καὶ τὴν πολυαρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ τῆς 17 Αὐγούστου, δηλαδὴ τὰ «τριήμερα» τῆς Θεοτόκου, ὑπευθυμίζει τὴν πιστοποίηση τῆς μετάστασής της, ὅταν τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὴν Κοίμησή της προσήλθε νὰ προσκυνήσει, καθυστερημένα, ὁ ἅγιος ἀπόστολος Θωμᾶς. Στὰ ψαλτικὰ ἀναλόγια συμμετέχουν, ὅπως πολλὲς φορές ἔγινε τὰ τελευταῖα χρόνια, τμήμα τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Χορωδίας ὑπὸ τὸν πρωτοψάλτη Λυκουῆργο Ἀγγελόπουλο, ὁ πρωτοψάλτης Ἰωάννης Χασανίδης καὶ οἱ πατέρες τῆς Μονῆς.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ ΨΥΧΗΣ:

Ἡ εὐθύνη τῶν γονέων γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν

Ἄρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μ. Βεροίας

«πολλάκις πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ»

Μιὰ πολὺ γνωστὴ εἰκόνα μᾶς παρουσιάζει ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος. Ἐνας πατέρας ὁδηγεῖ στὸν Χριστὸ τὸ παιδί του γιὰ νὰ τὸ θεραπεύσει.

Συγκινητικὴ ἢ σκηνη· τραγικὴ ἢ μορφὴ τοῦ πατέρα ποὺ βλέπει τὸ παιδί του νὰ ταλαιπωρεῖται ἀπὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα· συγκλονιστικὴ ἢ περιγραφὴ τῆς ἀσθένειας ἀπὸ τὸν ἴδιο. Ἄς σταθοῦμε σὲ μία μόνο φράση: «πολλάκις πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ». Πρόκειται γιὰ μιὰ κλασικὴ περίπτωση ἀλλοπρόσαλλης συμπεριφορᾶς, ποὺ ὅπωςδὴποτε δὲν εἶναι φυσιολογικὴ καὶ δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα τόσο στὸν ἀσθενῆ-δαιμονισμένο ὅσο καὶ στὸ περιβάλλον του. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ φέρνει ἐνώπιόν μας τὸ καθῆκον τῶν χριστιανῶν γονέων καὶ κάθε γονιοῦ γενικότερα γιὰ τὴν καλλιέργεια μιᾶς ὀλοκληρωμένης προσωπικότητος τῶν παιδιῶν τους.

Ὅπως ὁ πατέρας τῆς εὐαγγελικῆς διηγήσεως, ἔτσι καὶ σήμερα πολλοὶ γονεῖς καταφεύγουν στὴν Ἐκκλησία, προκειμένου νὰ βροῦν λύση σὲ κάποιον πρόβλημα τοῦ παιδιοῦ τους, εἴτε εἶναι πρόβλημα πνευματικὸ εἴτε πρόβλημα κοινωνικὸ. Ἄπευθύνονται εἰδικότερα στοὺς ἱερεῖς γιὰ νὰ βροῦν κάποιον στήριγμα προσδοκῶντας στὴ λύση τοῦ προβλήματος. Τὶς περισσότερες φορές, δυστυχῶς, εἶναι πολὺ ἀργά. Οἱ συμπεριφορές, ἰδιαίτερα οἱ προβληματικὲς συμπεριφορές, εἶναι προϊόντα πολὺχρονης διεργασίας ποὺ συντελεῖται στὸν ψυχικὸ κόσμον τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων· εἶναι πνευματικὲς καταστάσεις ποὺ ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθοῦν νωρίτερα. Συνήθως, ὅμως, οἱ γονεῖς πανικοβάλλονται, ὅταν φαίνονται πλέον τὰ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα τοῦ προβλήματος. Βέβαια ποτὲ δὲν εἶναι ἀργά, ἀλλὰ σίγουρα εἶναι προτιμότερο νὰ προλάβουμε κάτι, παρὰ νὰ τὸ θεραπεύσουμε, ὅπως ἰσχύει καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες περιπτώσεις.

Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι στὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον ἐκδηλώνεται γιὰ πρώτη φορὰ ἡ κοι-

νωικότητα τοῦ ἀνθρώπου, διαμορφώνεται ἡ προσωπικότητά του καὶ προσδιορίζεται ἀποφασιστικὰ ὀλόκληρη ἡ ζωὴ του. Ὅπως ὁ πατέρας ἢ ἡ μητέρα, ἔτσι καὶ τὸ παιδί δὲν εἶναι στὴν οἰκογένεια κάποια ἀπρόσωπη μονάδα, ἀλλὰ συγκεκριμένο, μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο πρόσωπο. Μὲ τὴ συμπαράσταση τῶν γονέων καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, τὸ παιδί σχηματίζει τὴν πρώτη εἰκόνα γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὴν κοινωνία, διαμορφώνει τὴ θρησκευτικότητά του, καλλιεργεῖ τὸν σεβασμὸ ἢ τὴν περιφρόνησή του πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης ἢ τοῦ ἀτομισμού. Ἡ οἰκογένεια, ὅταν ζεῖ χριστιανικά, ἀποδεικνύεται φροντιστήριον ἀγάπης.

Συνεπῶς τὸ καθῆκον τῶν γονέων δὲν ἐξαντλεῖται ἀπλῶς στὴν ἀντιμετώπιση ἐνὸς προβλήματος, ὅταν αὐτὸ διογκωθεῖ καὶ γίνονται ἐκδηλὰ τὰ ἀρνητικὰ του ἀποτελέσματα. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ μέριμνα τῶν γονέων ἐνεργοποιεῖται στὴν μακροχρόνια καὶ ἐπίπονη προσπάθεια χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν καὶ καλλιέργειας μιᾶς ὀλοκληρωμένης προσωπικότητος. Πρόκειται γιὰ τὴν «*παιδαγωγία ψυχῆς τῇ εὐσεβείᾳ τοῦ Πνεύματος*» κατὰ τὸν Ἅγιον Συμεῶν τὸν Νέον Θεολόγο (*Κατήχησις*, SC 104, 124).

Οἱ γονεῖς ἔχουν τὸ μεγάλο προνόμιον νὰ ζοῦν μὲ τὰ παιδιά τους καὶ νὰ γνωρίζουν ἄμεσα τὴν παιδικότητά τους, διαθέτοντας ταυτόχρονα καὶ τὴν ὠριμότητα τῆς ἡλικίας τους. Συχνὰ ὅμως οἱ γονεῖς, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, δὲν ἀφιερῶνουν ἀρκετὸ χρόνο γιὰ νὰ ζήσουν μὲ τὰ παιδιά τους, νὰ συζητήσουν τὰ προβλήματά τους καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς καταστάσεις τῆς ἐφηβείας. Ἀσχολοῦνται ὅταν πλέον ἡ ἀνησυχία γίνῃ πρόβλημα.

Εἶναι σπουδαία ἡ ἀποστολὴ τῶν γονέων ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὀλόκληρη τὴν κοινωνία μας.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερών Μητροπόλεων

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος μαζί με τον Μακ. κ. Χριστόδουλο και τον Υφ. Έξωτερικῶν κ. Π. Σκανδαλάκη την ημέρα τῶν ὀνομαστηρίων του (16.05.05).

Ὁ Μητροπολίτης Βεροίας Ναούσης & Καμπανίας μετὴν Τιμία Κάρα τοῦ Ἁγ. Νεομάρτυρος Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου στὸ Διαβατό Βεροίας (21.5.05).

Ἀπὸ τὴν Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Ἁγ. Νικολάου Νικαίας γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Ἁγίων 318 Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμ. Συνόδου στὴ Νίκαια τῆς Βιθυνίας. (12.6.05)

Τὴν Ἐθνικὴ ὁμάδα ποὺ ἀναχωροῦσε στοὺς Μεσογειακοὺς Ἀγῶνες δέχθηκε ὁ Μακαριώτατος. (16.06.05).

Ἀπὸ τὴν πανήγυρη τῆς Ἀναλήψεως στὸν Βόλο (Ἰούνιος 2005).

Ἀπὸ τὴν πανήγυρη τῶν Ἁγ. Πάντων στὸ Ναύπλιο (26.06.05).

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. 210-7272253, FAX.: 210-7272251
ISSN 1105-7203

ΠΑΡΩΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ
Αριθμός Άδειας:
4036

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355